

JEDINSTVENA METODOLOGIJA

ZA IZRADU NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA
OBUKE ČLANOVA BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I
HERCEGOVINI

Sarajevo, august 2018.

Zahvala

Izradu Jedinstvene metodologije za izradu nastavnog plana i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini, koja služi kao temelj i za izradu nastavnih planova obuke biračkih odbora u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu, omogućila je Misija OSCE u Bosni i Hercegovini.

Ovom prilikom izražavamo iskrenu zahvalnost Misiji OSCE i Centralnoj izbornoj komisiji BiH na učinjenom naporu i nastojanju da se usvoji ova Jedinstvena metodologija.

Jedinstvena metodologija za izradu nastavnog plana i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini

Uvod

Metodologija je nauka o načinima i putovima dolaženja do nekih ishoda. U znanosti je to uobičajeno o načinima i putovima dolaženja do novih znanstvenih spoznaja. U praktičnom smislu metodologija predstavlja jedan opći plan koji je tako formuliran i struktuiran da omogućiti postizanje krajnjih ciljeva nekog istraživača u nekom polju znanstvenog istraživanja.

U našem konkretnom slučaju radi se o Jedinstvenoj metodologiji za izradu nastavnog plana i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: jedinstvena metodologija).

Jedinstvena metodologija je namijenjena prevashodno predavačima/trenerima s ciljem boljeg razumijevanja i primjene Plana i programa edukacije članova organa za provođenje izbora, kojega je donijela Centralna izborna komisija BiH decembra 2017. godine, kao i olakšanu izradu operativnog plana i programa edukacije organa za provođenje izbora u BiH, kao obaveznog dijela dokumentacije svakog predavača.

Jedinstvena metodologija podrazumijeva identifikovanje nastavnih jedinica, cjeline i sadržaje, ciljeve i zadatke koje će pridonijeti osnaživanju postojećih i stjecanju novih kompetencija predsjednika i članova općinskih/gradskih izbornih komisija u dijelu stjecanja novih znanja i vještina za prerenos znanja i vještina na predsjednike njihove zamjenike i članove i njihove zamjenike biračkih odbora u Bosni i Hercegovini.

Jedinstvena metodologija obuke za članove općinskih/gradskih izbornih komisija, trenere i članove biračkih odbora, predstavlja teoretsko i praktično unapređenje u obaveznom procesu edukacije izborne administracije i organa za provedbu izbora, koju realizuje Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine prema svom Jedinstvenom nastavnom planu i programu obuke. Naime, u proteklom periodu, kako je to praksa i pokazala, postojale su različite prakse u primjeni obavezne edukacije članova biračkih odbora. Različiti pristupi edukaciji stvorili su i različite situacije interpretacije izbornog zakonodavstva, a to je opet, dovelo do drastičnih kršenja zakonskih i podzakonskih propisa, što je potvrđeno i sudskim odlukama.

Stoga se ukazala potreba za izradom Jedinstvene metodologije kojom će se na uniforman način pristupi izradi pojedinih planova i programa obuke članova biračkih odbora u Bosni i Hercegovini. Ta uniformnost nikako ne ograničava, niti sputava edukatore članova biračkih odbora (predsjednike i članove općinskih i gradskih izbornih komisija) da kroz različite forme pristupa nastavi i prenošenja znanja (prikazom sudske prakse, interaktivnom nastavom, uključivanjem slušalaca u pedagoški proces, primjena prezentacija, upotreba audio i video tehnike i drugih didaktičkih pomagala itd.) daju svoj osobni „pečat“ obaveznim sadržajima, a sve s ciljem ostvarenja zajedničkog cilja: uspješno educiranje članova organa za provođenje izbora za zakonito postupanje u izbornom procesu u BiH. Naprotiv, ona pruža široku lepezu primjene različitih usvojenih i odobrenih metoda i tehnika izvođenja nastave, odnosno edukacije.

Kako bi se obezbjedila jednobraznost i usklađenost obuke za rad izborne administracije urađena je ova Jedinstvena metodologija kao osnovni dokument kojim se jasno opisuje šta budući treneri i članovi biračkog odbora tokom obuke trebaju usvojiti.

Metodologija sadrži detalje informacije i pojašnjenja za realizaciju nastavnih cjelina koje će tokom obuke biti obavezno prezentirane.

Ovom Jedinstvenom metodologijom se na jednostavan, kvalitetan i razumljiv način, utvrđuje i razrađuje unificiran metod i način obuke izborne administracije i organa za provedbu izbora, prema Jedinstvenom nastavnom planu i programu obuke koji je utvrdila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, u cilju, pravilne, potpune, sigurne, tačne i transparentne provedbe kompleksnog i kompletnog izbornog procesa.

Time se doprinosi da se, u aktivnosti obaveznog educiranja članova izborne administracije i organa za provedbu izbora, osigurava, shodno Jedinstvenom nastavnom planu i programu obuke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, pravilna, efikasna i jedinstvena provedba Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i provedbenih podzakonskih akata koje donosi Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. Te odredbe zakona i provedbenih akata imaju cilj efikasnu, svrsishodnu, kontinuiranu i obaveznu edukaciju izborne administracije i organa za provođenje izbora, a u svrhu zakonitog i profesionalnog provođenja izbornih aktivnosti zasnovanih na načelima slobodnih, periodičnih, demokratskih, poštenih i vjerodostojnih izbora.

U cilju što uspješnijeg usvajanja izbornog znanja, određene nastavne cjeline uključuju samostalan praktičan rad u cilju lakšeg usvajanja znanja i trajnijeg pamćenja.

I – Nastavni plan i program

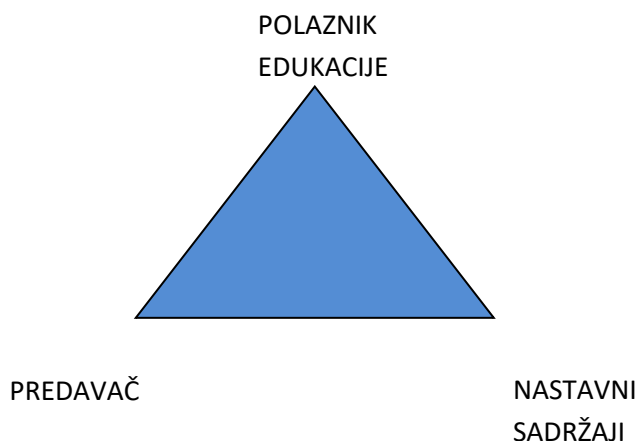
Nastavni plan i program predstavlja program, plan, ciljeve i zadatke koje edukatori (treneri) trebaju slijediti i ostvariti u procesu edukacije organa za provedbu izbora. Nastavni plan i program obuhvata sadržaj tematskih cjelina, metodiku izvođenja nastave i program realizacije obavezujuće i kontinuirane edukacije članova izborne administracije i organa za provedbu izbora, koja se provodi u skladu sa Jedinstvenim planom i programom edukacije koji donosi Centralna izborna komisija BiH.

Nastavni plan i program je obavezujuće i kontinuirane obuke izborne administracije i organa za provedbu izbora, provodi se u skladu sa Jedinstvenim nastavnim planom i programom obuke koji donosi CIK BiH, a realizuje se prema Jedinstvenoj metodologiji obuke izborne administracije i organa za provedbu izbora.

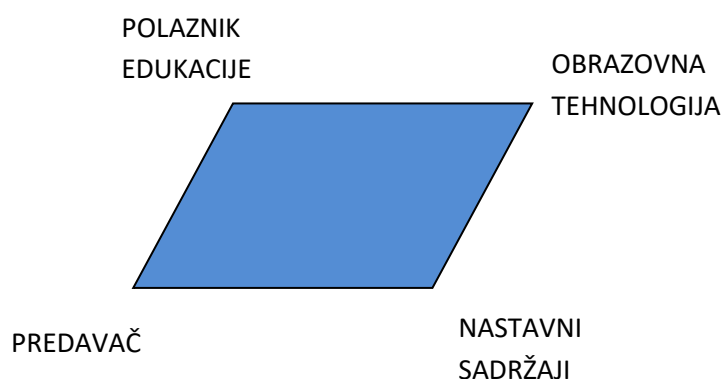
Pravni okvir Jedinstvene metodologije obuke izborne administracije i organa za provedbu izbora, sadržan je u važećim i relevantnim odredbama :

- 1) Izborni zakon BiH - Poglavlje 2. „Organi za provedbu izbora“, Poglavlje 5, „Provođenje izbora“ i Poglavlje 6. „Zaštita izbornog prava“ („Službeni glasnik BiH“, 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/04, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), te
- 2) Pravilnika CIK BiH o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini i
- 3) Priručnika CIK BiH za obuku biračkih odbora.

Edukacija se može promatrati putem didaktičkog trokuta prema kojemu je edukacija organizirana djelatnost radi sticanja novih znanja i vještina, koju čine tri kuta: predavač, polaznik edukacije (slušalac nastave) i nastavni sadržaji.

U savremenom konceptu edukacije dodan je još jedan element nastave – obrazovna tehnologija – pa tako imamo didaktički četverokut.

I.1. Nastavni plan

Nastavni plan za obuku izborne administracije i organa za provedbu izbora, utvrdila je Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, u skladu sa obavezujućim karakterom obuke propisanim Izbornim zakonom BiH.

Nastavni plan obuke polaznika realizuje se prema utvrđenom planu i rasporedu obuke, a provodi se na osnovama ove Jedinstvene metodogije u skladu sa Nastavnim programom i utvrđenim planom obuke polaznika koji je izradila Centralna izborna komisija BiH, i provodi prema utvrđenim visokim standardima obuke polaznika, primjenom teoretsko-praktičnog i interaktivnog izlaganja izborne tematske materije, stručnog educiranja, osposobljavanja ili dopunjavanja vlastitog znanja tim ili ranije stečenim izbornim iskustvom polaznika obuke.

Osim zakonski obavezujućeg karaktera obuke izborne administracije i organa za provedbu izbora, stručna edukacija polaznika obuke, ima za primarni cilj stručno osposobljavanje polaznika obuke za zakonito i pravilno provođenje izbornog procesa iz svoje nadležnosti i pravilnog utvrđivanja izbornih rezultata, izražavanjem volje birača i zakonitom implementacijom izbornih rezultata, zasnovane na načelima demokratskih i poštenih izbora,

Nastavni plan i program obuke i dodatnih aktivnosti slušalaca obuke, koji je u sklopu edukacije članstva izborne administracije, utvrdila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, je sastavni dio ove Jedinstvene metodologije.

Nastavna jedinica	Trener	Grupa	Minimalan broj sati praktičnih vježbi	Minimalan/Maksimalan broj polaznika obuke po grupi
Sastav biračkog odbora i pojedinačne nadležnosti	Dr Suad Arnautović, Selver Keleštura, Aida Karavelić	1-8	-	46/90
Krivična prekršajna odgovornost članova biračkog odbora	Dr Suad Arnautović/ Selver Keleštura	1-8	-	46/90
Procedure rada BO prije dana izbora i na dan izbora – <u>redovno BM</u>	Selver Keleštura, dipl.iur/mr. Uma Isić	1-8	½	46/90
<u>Brojanje</u> glasačkih listića i popunjavanje obrazaca – <u>redovno BM</u>	Selver Keleštura/ Mr. Ermin Kos/Mladen Vičević/Uma Isić	1-8	2	46/90
Procedure rada na BM za glasanje <u>u odsustvu</u>	Aida Karavelić, dipl.iur/Veljko Petrović	1-8	½	46/90
Procedure rada na BM ovlaštenom <u>za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića</u>	Aida Karavelić, dipl.iur/Veljko Petrović	1-8	½	46/90
Procedure rada <u>mobilnog tima</u>	Aida Karavelić, dipl.iur/Veljko Petrović	1-8	½	46/90

Sve bitne karakteristike primjenom standarda obavezne edukacije izborne administracije i organa za provedbu izbora, ogledno su istaknute u tabeli koja slijedi u prilogu:

GLAVNA SVRHA OBUKE	KLJUČNE AKTIVNOSTI	STEČENE KOMPETENCIJE	NAPOMENE
- <i>Uspješno proveden izborni proces na izborni dan.</i>	Prihvatanje kandidature za predsjednika/člana biračkog odbora.	-poznaje nadležnosti biračkog odbora	Obavezna literatura:
- <i>Uspješno prebrojani i tačno utvrđeni rezultati glasanja.</i>	Dobijeno rješenje o imenovanju u birački odbor.	-poznaje dužnosti svakog člana biračkog odbora	
- <i>Uspješno popunjeni obrazci sa rezultatima glasanja, zapisnik o radu biračkog odbora i svi drugi obrasci.</i>	Uspješno završena obuka prije dana izbora.	-poznaje propise koji reguliraju rad biračkog odbora	
		-poznaje odvijanje izbornog procesa na biračkom mjestu	
		- poznaje svoja zaduženja kao predsjednik ili član biračkog odbora	
- <i>Uspješno dostavljen izborni materijal do OIK i potpisan zapisnik.</i>			

-Preuzimanje biračkog materijala od OIK	-Poznaje pravila, redoslijed i način pravilnog prebrojavanja glasačkih listića po nivoima /većinski glas i sistem otvorenih listi/	-Izborni zakon BiH
- Uređenje biračkog mjesta, ručno prebrojavanje glasačkih listića i popunjavanje dijela obrasca brojnog stanja.		-Pravilnik o provođenju izbora
- Otvaranje biračkog mjesta,		-Priručnik o radu biračkih odbora
Ključne funkcije u biračkom odboru	-Poznaje pravila pravilnog popunjavanja i unosa rezultata glasanja u obrasce	
	-Poznaje pravilno pakovanje izbornog materijala primjenom i upotrebom šeme za pakovanje	
-Uspješno osiguranje tajnosti glasanja i nesmetan proces glasanja	-Poznaje propise koji regulišu ponovno prebrojavanje glasačkih listića	

- Nesmetano prisustvo posmatrača
- Poznaju propise o prekršajnoj i krivičnoj odgovornosti članova biračkih odbora i sankcije za eventualne nepravilnosti u radu biračkih odbora
- Zatvaranje biračkog mjesta
- Stiču spoznaju o timskom radu
- Pripremanje prostorije biračkog mjesta za prebrojavanje glasačkih listića i popunjavanje obrazaca o rezultatima glasanja
- Popunjavanje i potpisivanje Zapisnika o radu biračkog odbora.
- Pravilno pakovanje izbornog materijala prema propisima o šemi pakovanja
- Predaja kompletnog izbornog materijala OIK-i.

Fond sati obuke za **članove izborne komisije osnovne izborne jedinice** planiran je na bazi jednodnevne obuke na principu maksimalno dva školska sata teoretske nastave i maksimalno četiri (4) školska sata praktične nastave (nastava počinje u 09,00 sati, a završava u 15,00 sati, a radnim danom se prilagođava polaznicima obuke). Testiranje polaznika (članova OIK/GIK) se obavlja nakon završene nastave. Testiranje članova biračkih odbora se obavlja pet dana nakon obavljene edukacije.

Fond sati za obuku članova biračkog odbora planiran je na bazi jednodnevne obuke za sve članove i zamjenike članova biračkog odbora i to dva (2) sata teoretske nastave i četiri (4) sata praktične nastave.

Općinske/gradske izborne komisije su dužne da izvrše dodatnu obuku predsjednika biračkih odbora i njihovih zamjenika na bazi jednog (1) sata teoretske nastave i jednog (1) sata praktične nastave.

Vrijeme	Aktivnost	Izvršilac	Napomena
08:30- 09:00	Registracija učesnika	Službenik SCIKBiH	Evidencioni listić prisustva je pripremljen
09:00-09:10	Uvodne napomene o metodologiji rada	Član CIKBiH	Svi učesnici dobijaju raspored dnevnog rada
09:10-09:20	Sastav biračkog odbora i pojedinačne nadležnosti	Dr Suad Arnautović/Selver Keleštura	
09:20-09:25	Q&A		
09:20-09:30	Krivična prekršajna odgovornost članova biračkog odbora	Dr Suad Arnautović/Selver Keleštura	
09:30-09:55	Procedure rada BO prije dana izbora i na dan izbora – <u>redovno BM</u>	Mr. Selver Keleštura, dipl.iur/mr. Uma Isić	
09:55-10:00	Q&A		

10:00-10:15 (teoretski dio)	<u>Brojanje glasačkih listića i popunjavanje obrazaca – redovno BM</u>	Selver Keleštura/ Ermin Kos/Mladen Vičević/Uma Isić
10:15-11:00 (praktični rad)		
11:00-11:15	Kafe pauza	
11:15-13:00 Uvodne napomene cca 5 min, ostalo praktičan rad	<u>Procedure rada na BM za glasanje u odsustvu; Procedure rada na BM ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića; Procedure rada mobilnog tima</u>	Aida Karavelić, dipl.iur/Veljko Petrović
13:00-14:00	RUČAK	
14:00-14:45	<u>Usmena evaluacija obuke i testiranje kandidata</u>	Dr Suad Arnautović, Selver Keleštura, Ermin Kos, Aida Karavelić, Kandidati se razvrstavaju u grupe A, B i C i popunjavaju odgovarajuće testove.
14:45-15:30	<u>Saopćavanje rezultata testiranja</u>	

I.2. – Nastavni program

Nastavni program za obavezujuću edukaciju članstva izborne administracije, utvrdila je shodno odredbama Izbornog zakona BiH, i svojim podzakonskim aktima Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, a isti će se realizirati prema Jedinствenoj metodologiji obuke polaznika, čiju izradu je omogućila Misija OSCCE u BiH.

II - Obavezna provjera znanja i stečenih vještina

U skladu sa čl. 2.2., 2.19. i 2.20. i Poglavljem 5. Izbornog zakona BiH – Provođenje izbora, članovi općinskih/gradskih izbornih komisija i organi za provedbu izbora, dužni su za vrijeme svog mandata, u okviru svojih poslova i dužnosti, obavezno prisustvovati edukaciji koju provodi Centralna izborna komisija BiH, u cilju osposobljenosti članstva za sigurnu, zakonitu, pravilnu i efikasnu provedbu poštenih izbora.

U cilju uspješnog savladavanja nastavnog plana i programa pripremiće se lista od 100 pitanja sa tačnim odgovorima na ta pitanja, koja će biti dostupna svim polaznicima edukacije najmanje sedam (7) dana prije dana održavanja edukacije. Iz tog fundusa pitanja izradiće se tri testa sa po 20 pitanja. Testovi će sadržavati pitanja koja će se odabrati metodom slučajnog uzorka. Pitanja koja bude sadržavao test A, neće se naći u testovima B i C. Pitanja koja bude sadržavao test B neće se naći u testu C.

Odmah nakon održane edukacije po metodi ToT izvršiti će se provjera znanja učesnika obuke (članova općinskih i gradskih izbornih komisija).

Prilikom obuke članova biračkih odbora općinska/gradska izborna komisija će u svemu postupiti prema Odluci o utvrđivanju pitanja za izradu testova, kao i kriterija za provjeru znanja predsjednika, članova i njihovih zamjenika za Opće izbore 2018. godine, koju je donijela Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

Provjera znanja će se izvršiti putem pisanog testa s tim da će se ostaviti najmanje tri dana od završetka obuke za pripremu ispita.

Rezultati testa će služiti predavačima da dobiju uvid u to koliko su polaznici obuke usvojili od prezentovanih tema. Negativan rezultat testiranja predsjednika i članova biračkih odbora predstavlja razlog za zamjenu predsjednika ili člana biračkog odbora.

Imenovani predsjednici biračkih odbora i njihovi zamjenici, koji tačno odgovore na 18 pitanja, odnosno 90% pitanja iz testa, smatrat će se da su uspješno prošli provjeru znanja.

Imenovani članovi biračkih odbora i njihovi zamjenici, koji tačno odgovore na 12 pitanja, odnosno 60% pitanja iz testa, smatrat će se da su uspješno prošli provjeru znanja.

Imenovani predsjednici i njihovi zamjenici i imenovani članovi i njihovi zamjenici, koji ne budu uspješno položili testiranje, biće zamjenjeni novim kandidatima iz istih političkih subjekata s kojima će se ponoviti proces edukacije. U slučaju da se taj proces ne okonča uspješno do dana izbora općinska/gradska izborna komisija će izvršiti zamjenu obučenicima i

osposobljenim kadrovima za rad u biračkom odboru iz evidencije kojom raspolaže općinska/gradska izborna komisija.

LISTA PITANJA

(za sticanje znanja predsjednika i članova biračkog odbora)

I - DAN PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

Pitanje broj (1)

Centralna izborna komisija BiH osigurava biračkim mjestima izborni materijal koji obuhvata osjetljivi i ostali izborni materijal. Osjetljivi izborni materijal se sastoji od:

- a) glasački listići i obrasci iz člana 91. Pravilnika o provođenju izbora u BiH
- b) glasački listići i izvodi iz konačnog Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima
- c) glasački listići, obrasci iz člana 91. Pravilnika o provođenju izbora u BiH i izvodi iz konačnog Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima

Pitanje broj (2)

Kandidatske liste pripadaju: a) osjetljivom izbornom materijalu b) ostalom izbornom materijalu

Pitanje broj (3)

Za primopredaju izbornog materijala od i prema Centralnoj izornoj komisiji BiH odgovoran je:

- a) predsjednik izborne komisije ili član izborne komisije kojeg on ovlasti
- b) predsjednik biračkog odbora ili član biračkog odbora kojeg on ovlasti
- c) predsjednik izborne komisije ili predsjednik biračkog odbora

Pitanje broj (4)

Izborna komisija dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostavlja izborni materijal na biračko mjesto. Izborni materijal obuhvata:

- a) izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto; odgovarajući broj glasačkih listića; odgovarajući broj glasačkih kutija; komplet obrazaca za biračko mjesto; kandidatske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izornoj jedinici; plakate s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače; Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO) i potrošni materijal prema specifikaciji iz Oblasca Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića
- b) izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto; odgovarajući broj glasačkih listića; odgovarajući broj glasačkih kutija; komplet obrazaca za biračko mjesto; kandidatske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izornoj jedinici; plakate s uputstvima o

načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače i potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića

c) izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto; odgovarajući broj glasačkih listića; odgovarajući broj glasačkih kutija; komplet obrazaca za biračko mjesto; plakate s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače; Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO) i potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića

Pitanje broj (5)

Dan prije održavanja izbora, najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkog mjesta, izborna komisija na biračko mjesto dostavlja izborni materijal. Nakon prezimanja izbornog materijala birački odbor je dužan da:

a) pripremi biračko mjesto kako će se koristiti na dan izbora, u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu (biračko mjesto) ukloni plakate i obilježja političkih subjekata i nevladinih organizacija, odredi kako će skladištiti izborni materijal u toku noći i prije skladištenja izvrši provjeru izbornog materijala

b) preuzme izborni materijal od izborne komisije i ukloni plakate i obilježja političkih subjekata

c) izvrši provjeru izbornog materijala i potvrdi svojim potpisima u Obrascu Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora, odredi gdje će skladištiti izborni materijal u toku noći i taj podatak evidentira u Obrascu Z1, uredi biračko mjesto kako će se koristiti na dan izbora, ukloni sva obilježja političkih subjekata u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu (biračko mjesto), zalijepi na zid ispred ulaza u biračko mjesto sve plakate i oznake zabrana koje su dobili u izbornom materijalu i uskladište izborni materijal kako su odredili.

Pitanje broj (6)

Dan prije održavanja izbora, najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkog mjesta, izborna komisija na biračko mjesto dostavlja izborni materijal. Postupak preuzimanja izbornog materijala mogu posmatrati:

- a) akreditovani posmatrači političkih subjekata
- b) akreditovani posmatrači političkih subjekata i udruženja, te međunarodni posmatrači
- c) akreditovani međunarodni posmatrači

II - PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (7)

Po ulasku na biračko mjesto, sat vremena prije otvaranja biračkog mjesta, birački odbor obavlja sljedeće aktivnosti:

- a) utvrđuje broj imena na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i broj zaduženih glasačkih listića
- b) evidentira posmatrače, utvrđuje broj imena na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i broj zaduženih glasačkih listića
- c) predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora i to evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora Obrazac Z3, identificira i evidentira sve posmatrače koji prisutni na

biračkom mjestu u Obrazac Z4, birački odbor utvrđuje brojanjem broj zaduženih glasačkih listića za svaki nivo, kontrolom izvoda iz Centralnog biračkog spiska (CBS) utvrđuje broj imena na izvodu, predsjednik biračkog odbora upisuje broj imena izvoda iz Centralnog biračkog spiska (CBS) u Obrazac brojnog stanja BS u Red 1 za svaki nivo i upisuje broj zaduženih glasačkih listića u Red 2 Obrasca za svaki nivo.

Pitanje broj (8)

Redovno biračko mjesto dobija broj glasačkih listića prema broju birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto, koji se zaokružuje na sljedećih:

- a) 50
- b) 30
- c) 10

Pitanje broj (9)

Birački odbori na redovnom biračkom mjestu za opće izbore dobijaju glasačke listiće za:

- a) 4 nivoa vlasti
- b) 2 nivoa vlasti
- c) 4 nivoa vlasti, osim biračkih odbora u Brčko distriktu BiH koji dobijaju glasačke listiće u zavisnosti od entitetskog državljanstva.

Pitanje broj (10)

Sat prije otvaranja biračkog mjesta, na biračkom mjestu sa predsjednikom i članovima biračkog odbora mogu se nalaziti:

- a) akreditovani posmatrači za posmatranje rada biračkog odbora
- b) zamjenici članova biračkog odbora
- c) članovi izborne komisije

Pitanje broj (11)

Sve radnje na biračkom mjestu mogu posmatrati akreditovani:

- a) posmatrači političkih subjekata i međunarodni posmatrači
- b) posmatrači političkih subjekata i posmatrači udruženja
- c) posmatrači političkih subjekata, posmatrači udruženja i međunarodni posmatrači

Pitanje broj (12)

U slučaju da birački odbor, prilikom ručnog brojanja primljenih glasačkih listića za svaki izborni nivo, utvrdi da je u paketima glasačkih listića manji broj glasačkih listića od predviđenog broja, a uticao bi na proces glasanja zbog nedostatka glasačkih listića, dužan je da odmah po utvrđivanju ove nepravilnosti obavijesti:

- a) Centralnu izbornu komisiju BiH

b) općinsku/gradsku izbornu komisiju

c) Centar za birački spisak

Pitanje broj (13)

Zapisnik o radu biračkog odbora sastoji se od:

a) Zapisnika I

b) Zapisnika II

c) Zapisnika I i Zapisnika II

III - OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (14)

U Obrazac Z4 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci:

a) o prisustvu članova biračkog odbora i zaduženjima koja obavljaju na dan izbora

b) o prisutnim akreditovanim posmatračima na dan izbora

c) zapažanja u toku glasanja

Pitanje broj (15)

U Obrazac Z7 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci:

- a) o prisustvu članova biračkog odbora i zaduženjima koja obavljaju na dan izbora
- b) o udaljavanju lica sa biračkog mjesta
- c) vrijeme zatvaranja biračkog mjesta

Pitanje broj (16)

U Obrazac Z8 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci:

- a) o prisutnim akreditovanim posmatračima na dan izbora
- b) o udaljavanju lica sa biračkog mjesta
- c) vrijeme zatvaranja biračkog mjesta

Pitanje broj (17)

Da bi birač ostvario svoje biračko pravo potrebno je da:

- a) je ime birača upisano na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS)

b) je ime birača upisano na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i da predoči jedan od tri važeća identifikaciona dokumenta (lična karta, pasoš ili vozačka dozvola) koje je izdala Bosna i Hercegovina

c) da predoči jedan od tri važeća identifikaciona dokumenta (lična karta, pasoš ili vozačka dozvola) koje je izdala Bosna i Hercegovina

Pitanje broj (18)

Biračko mjesto je otvoreno u vremenu:

a) od 08.00 do 20.00 sati

b) od 07.00 do 19.00 sati

c) od 07.00 do 20.00 sati

IV - IZBORNI DAN – GLASANJE

Pitanje broj (19)

Petočlani biračkog odbora ima predsjednika i četiri člana, koji su raspoređeni prema redoslijedu radnji koje se obavljaju na biračkom mjestu:

a) kontrola reda, identifikacija birača, izdavanja glasačkih listića i kontrola glasačke kutije

b) kontrola glasačke kutije, identifikacija birača, izdavanja glasačkih listića i kontrola reda

c) identifikacija birača, kontrola glasačke kutije, izdavanja glasačkih listića i kontrola reda

Pitanje broj (20)

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava identitet birača na osnovu jednog od sljedećih važećih dokumenata koje je izdala Bosna i Hercegovina:

- a) lična karta i pasoš
- b) lična karta, pasoš i vozačka dozvola
- c) lična karta i vozačka dozvola

Pitanje broj (21)

Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu glasaju birači koji:

- a) su napunili 18 godina na dan održavanja izbora
- b) imaju status raseljenog lica
- c) imaju status izbjeglice

Pitanje broj (22)

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima pravo glasanja ostvaruju:

- a) birači upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji i redovni birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, a posjeduju važeći identifikacioni dokument i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno ukoliko

se radi o biračima u Brčko distriktu BiH pored navedenih dokumenata i dokaz o entitetskom državljanstvu

b) redovni birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, a posjeduju važeći identifikacioni dokument i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno ukoliko se radi o biračima u Brčko distriktu BiH pored navedenih dokumenata i dokaz o entitetskom državljanstvu

c) raseljena lica

Pitanje broj (23)

Birač koji je prvi put upisan u Centralni birački spisak (CBS) od dana zaključenja Centralnog biračkog spiska (CBS) do dana izbora, a koji biračkom odboru preda potvrdu koju je izdao centar za birački spisak i kojom potvrđuje da se ime ne nalazi upisano ni na jednom izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), omogućeno je glasanje na biračkom mjestu:

- a) za glasanje u odsutnosti
- b) redovnom biračkom mjestu
- c) za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića

Pitanje broj (24)

Birač koji se nalazi na spisku koji je dostavila Centralna izborna komisija BiH o državljanima BiH koji su upisani na izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) za glasanje izvan zemlje, a vratio se u BiH, omogućeno je da glasaju na biračkom mjestu:

- a) za glasanje u odsutnosti
- b) za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića
- c) redovnom biračkom mjestu

Pitanje broj (25)

Ukoliko ime birača nije upisano na birački spisak za dato biračko mjesto, predsjednik biračkog odbora je dužan da izvrši provjeru sa nadležnom izbornom komisijom na kojem biračkom mjestu taj birač glasa.

- a) tačno
- b) netačno

Pitanje broj (26)

Da bi posmatrao aktivnosti biračkog odbora akreditovani posmatrač mora:

- a) imati sa sobom ličnu kartu i akreditaciju (bedž) vidno okačenu na sebi
- b) biti akreditovan za posmatranje rada biračkog odbora, imati važeći identifikacioni dokument i akreditaciju (bedž) vidno okačen na sebi

c) imati ličnu kartu izdatu u općini u kojoj posmatra rad biračkog odbora

Pitanje broj (27)

Birač preda članu biračkog odbora zaduženom za identifikaciju na redovnom biračkom mjestu važeći identifikacioni dokument i potvrdu koju je izdala izborna komisija. Član biračkog odbora utvrdi da se ime birača se ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) za dato biračko mjesto i tada će:

- a) dopisati ime i prezime birača na izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) iza posljednjeg odštampanog imena, uzeti potvrdu birača i dozvoliti biraču da glasa
- b) osporiti biraču pravo glasanja na datom biračkom mjestu i uputiti birača u sjedište izborne komisije
- c) obavijestiti birača da svoje biračko pravo može ostvariti na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima

Pitanje broj (28)

U izvod iz Centralnog biračkog spisak, u dio za potpis birača koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban i koristi pomoć drugog lica prilikom glasanja, član biračkog odbora zadužen za identifikaciju upisuje oznaku:

- a) XX
- b) 00

c) inicijale birača

Pitanje broj (29)

Birač koji promijeni prebivalište iz jedne općine (osnovne izborne jedinice) A u drugu općinu (osnovnu izbornu jedinicu) B u periodu od zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska (CBS) do dana održavanja izbora, biračko pravo će ostvariti u općini:

- a) A
- b) B
- c) u bilo kojoj općini A ili B

Pitanje broj (30)

Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu biraču se izdaje:

- a) koverta sa kombinacijom glasačkih listića općine za koju birač ima pravo glasa, a što je evidentirano u izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS)
- b) pojedinačno četiri glasačka listića trenutne općine prebivališta/boravišta
- c) koverta sa glasačkim listićima trenutne općine prebivališta/boravišta

Pitanje broj (31)

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju:

- a) identifikuje birača na osnovu važećeg identifikacionog dokumenta
- b) identifikuje birača na osnovu važećeg identifikacionog dokumenta i izdaje biraču glasačke listiće za svaki nivo
- c) identifikuje birača, pronalazi ime birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i upozorava birača da je dužan u rubrici za potpis, pored svog imena se potpisati identično kao na ličnoj karti, te naglas izgovara ime birača koji je pristupio glasanju da svi u biračkom mjestu to mogu čuti.

Pitanje broj (32)

Biraču, koji nakon identifikacije ne želi da se potpiše u izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS), birački odbor:

- a) ne izdaje glasačke listiće sve dok se birač ne potpiše identično kao na identifikacionom dokumentu
- b) u rubriku za potpis upisuje XX i broj identifikacionog dokumenta birača i izdaje glasačke listiće
- c) izdaje glasačke listiće i u rubriku za potpis upisuje da je birač odbio da se potpiše

Pitanje broj (33)

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima birač koji posjeduje ličnu kartu zahtijeva od člana biračkog odbora da glasa. Član biračkog odbora će:

- a) dozvoliti biraču da glasa nepotvrđenim glasačkim listićima
- b) uputiti birača u izbornu komisiju da dobije potvrdu od izborne komisije za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima.

Pitanje broj (34)

Mobilni tim obilazi birače koji su vezani za svoje domove zbog bolesti/starosti:

- a) prema redoslijedu imena upisanih na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS)
- b) prema planu obilaska tih birača koji je izradila izborna komisija
- c) redoslijedom koji birački odbor odabere

Pitanje broj (35)

Da bi posmatrač mogao da posmatra rad mobilnog tima i upisuje primjedbe u Zapisnik o radu biračkog odbora za mobilni tim potrebno je:

- a) da u sjedištu izborne komisije, prije otvaranja biračkih mjesta ili na lokaciji na kojoj zatekne mobilni tim (na osnovu plana kretanja mobilnog tima koji dobije od izborne komisije), dođe do predsjednika

biračkog odbora, pokaže akreditaciju i preda svoj važeći identifikacioni dokument, koji ostaje kod predsjednika mobilnog tima dok posmatra rad mobilnog tima

b) dovoljno je da prati mobilni tim na njihovom putu

c) prijavi se izornoj komisiji da će nadgledati rad mobilnog tima

Pitanje broj (36)

Ukoliko birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdati na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen na kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi u skladu sa upozorenjem, predsjednik biračkog odbora će:

a) u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj zapisujući i podatke sa identifikacionog dokumenta birača

b) obavijestiti izbornu komisiju

c) obavijestiti Centralnu izbornu komisiju BiH

Pitanje broj (37)

Ako birač koji glasa u odsustvu ošteti jedan od četiri glasačka listića biračkom odboru vraća:

a) oštećeni glasački listić i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija drugi listić za isti izborni nivo

b) kovertu sa sva četiri glasačka listića i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija novu kovertu sa četiri nova glasačka listića

Pitanje broj (38)

Ako birač koji glasa na redovnom biračkom mjestu ošteti jedan od četiri glasačka listića koja je dobio biračkom odboru vraća:

a) oštećeni glasački listić i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija novi listić za isti izborni nivo, dok zadržava preostala tri glasačka listića koja nije oštetio

b) vraća sva četiri glasačka listića i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija četiri nova glasačka listića

Pitanje broj (39)

Predsjednik biračkog odbora može sa biračkog mjesta udaljiti svako lice koje narušava red. Svako udaljšavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u:

a) Obrazac Z3 Zapisnik o radu biračkog odbora

b) Obrazac Z5 Zapisnik o radu biračkog odbora

c) Obrazac Z7 Zapisnik o radu biračkog odbora

Pitanje broj (40)

Predsjednika i članove biračkog odbora koji svojim aktivnostima naruše kontinuitet glasanja, odnosno postupaju suprotno pravilima u toku glasanja ili brojanja glasčkih lisitča, može sa biračkog mjesta udaljiti:

- a) policija
- b) općinska/gradska izborna komisija
- c) Centralna izborna komisija BiH

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (41)

Predsjednik biračkog odbora u 18.50 sati (deset minuta prije zatvaranja biračkog mjesta) će:

- a) zahtijevati od biračkog odbora da ubrza svoje aktivnosti, jer će biračko mjesto biti zatvoreno u 19.00 sati
- b) obavijestiti sve u i izvan biračkog mjesta da će biračko mjesto biti zatvoreno u 19.00 sati

Pitanje broj (42)

Zbog problema na biračkom mjestu sa jednim biračem, predsjednik biračkog odbora je zatvorio biračko mjesto na pola sata. Birački odbor će svoj rad nakon 19.00 sati produžiti za:

- a) pola sata
- b) vrijeme dok posljednji birač ne napusti biračko mjesto

Pitanje broj (43)

Nakon što posljednji birač napusti biračko mjesto u 19.00 sati, predsjednik biračkog odbora će:

- a) zatvoriti biračko mjesto i evidentirati prisutne posmatrače u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac Z8
- b) zatvoriti biračko mjesto, upisati u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac Z8 da je biračko mjesto zatvoreno u 19.00 sati i evidentirati prisutne posmatrače
- c) zatvoriti biračko mjesto, zalijepiti otvor glasačke kutije ljepljivom trakom, upisati u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac Z8 da je biračko mjesto zatvoreno u 19.00 sati i evidentirati prisutne posmatrače.

Pitanje broj (44)

Nakon završenog procesa glasanja mobilni tim predaje izborni materijal:

- a) najbližem biračkom odboru na redovnom biračkom mjestu
- a) najbližem biračkom odboru na biračkom mjestu za glasanje u odsutnosti ili biračkom odboru za biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima
- c) općinskoj/gradskoj izbornoj komisiji

BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA, UTVRĐIVANJE REZULTATA NA BIRAČKOM MJESTU I PAKIRANJE

Pitanje broj (45)

Prije otvaranja glasačke kutije birački odbor treba:

- a) zapakovati neiskorišteni izborni materijal, a predsjednik biračkog odbora završiti popunjavanje Obrasca brojnog stanja BS
- b) napraviti veliku radnu površinu od svih stolova na kojoj će brojati glasačke listiće i zapakovati neiskorišteni izborni materijal

c) utvrditi broj potpisa birača, broj neiskorištenih glasačkih listića i broj oštećenih glasačkih listića za svaki nivo, te će predsjednik biračkog odbora upisati te podatke u Obrazac brojnog stanja BS, završiti njegovo popunjavanje i potpisati ga i predsjednik i svi članovi biračkog odbora. Nakon toga će članovi biračkog odbora u providne plastične veće vreće zapakovati neiskorištene i oštećene glasačke listiće (na svakoj vreći će upisati broj biračkog mjesta i nivo glasačkih listića koji se nalazi u vreći crnim markerom) i napraviti spajanjem svih stolova veliku radnu površinu na kojoj će brojati glasačke listiće.

Pitanje broj (46)

Kad predsjednik biračkog odbora otvori glasačku kutiju, istrese njen sadržaj na radnu površinu i svima pokaže da je glasačka kutija prazna, birački odbor obavlja sljedeće aktivnosti:

a) razvrstava glasačke listiće prema boji u 4 grupe, predsjednik biračkog odbora 3 grupe glasačkih listića stavlja u tri različite providne manje plastične vreće a na stolu ostavlja grupu glasačkih listića plave boje

b) razvrstava glasačke listiće prema boji u 4 grupe, predsjednik biračkog odbora 3 grupe glasačkih listića stavlja u tri različite providne manje plastične vreće a na stolu ostavlja grupu glasačkih listića sive boje

c) razvrstava glasačke listiće prema boji u 4 grupe, predsjednik biračkog odbora 3 grupe glasačkih listića stavlja u tri različite providne manje plastične vreće a na stolu ostavlja grupu glasačkih listića bordo crvene boje u FBiH, odnosno smeđe boje u RS.

Pitanje broj (47)

Glasački listići se štampaju u različitim bojama, u zavisnosti od izbornog nivoa i to za izborne nivoe u Federaciji BiH:

a) Predsjedništvo BiH – glasački listić je **SIVE** boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **PLAVE** boje, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH - glasački listić je **LJUBIČASTE** boje i Kantonalne skupštine - glasački listić je **BORDOCRVENE** boje

b) Predsjedništvo BiH – glasački listić je **PLAVE** boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **SIVE** boje, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH - glasački listić je **LJUBIČASTE** boje i Kantonalne skupštine - glasački listić je **BORDOCRVENE** boje

c) Predsjedništvo BiH – glasački listić je **SIVE** boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **LJUBIČASTE** boje, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH - glasački listić je **PLAVE** boje i Kantonalne skupštine - glasački listić je **BORDOCRVENE** boje

Pitanje broj (48)

Glasački listići se štampaju u različitim bojama, u zavisnosti od izbornog nivoa i to za izborne nivoe u Republici Srpskoj:

a) Predsjedništvo BiH – glasački listić je **PLAVE** boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **SIVE** boje, Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske - glasački listić je **ŽUTE** boje i Narodna skupština Republike Srpske - glasački listić je **SMEĐE** boje

b) Predsjedništvo BiH – glasački listić je **SIVE** boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **PLAVE** boje, Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske - glasački listić je **ŽUTE** boje i Narodna skupština Republike Srpske - glasački listić je **SMEĐE** boje

c) Predsjedništvo BiH – glasački listić je SIVE boje, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je PLAVE boje, Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske - glasački listić je SMEĐE boje i Narodna skupština Republike Srpske - glasački listić je ŽUTE boje

Pitanje broj (49)

Po sistemu VEĆINSKOG GLASA birači glasaju za:

- a) Predsjedništvo BiH i Predsjednika i potpredsjednike RS
- b) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH
- c) Predsjedništvo BiH i Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

Pitanje broj (50)

Po sistemu OTVORENA LISTA birači glasaju za:

- a) Predsjedništvo BiH
- b) Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH
- c) Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske

Pitanje broj (51)

Glasački listići koji se ne broje u utvrđenoj fazi redoslijeda brojanja, pakiraju se u odgovarajuće plastične vreće posebno za svaki izborni nivou i odlažu na način da ih svi prisutni mogu vidjeti:

- a) plave vreće
- b) crvene vreće
- c) providne vreće

Pitanje broj (52)

Birački odbor u Brčko distriktu BiH broji glasačke listiće kako slijedi:

- a) prvo glasačke listiće za entitet FBiH propisanim redoslijedom, pa glasačke listiće za entitet RS propisanim redoslijedom
- b) prvo glasačke listiće za entitet RS propisanim redoslijedom, pa glasačke listiće za entitet FBiH propisanim redoslijedom.

Pitanje broj (53)

Tokom brojanja glasačkih listića posmatrači:

a) se mogu mijenjati, s tim da samo oni koji su se zatekli na biračkom mjestu u 19.00 sati, prilikom zatvaranja biračkog mjesta, mogu biti promijenjeni

b) se ne mogu mijenjati i oni su se zatekli zatekli u 19.00 sati, prilikom zatvaranja biračkog mjesta, mogu posmatrati aktivnosti biračkog odbora do kraja i mogu napustiti biračko mjesto kad god poželevu

c) mogu ući na biračko mjesto posmatrači političkog subjekta koji u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta nije imao svog posmatrača.

Pitanje broj (54)

Birački odbor u FBiH broji glasačke listiće kako slijedi:

a) Predsjedništvo BiH, Parlament FBiH, Parlamentarna skupština BiH, kantonalna skupština

b) Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Parlament FBiH, kantonalna skupština

c) Kantonalna skupština, Parlament FBiH, Parlamentarna skupština BiH, Predsjedništvo BiH

Pitanje broj (55)

Birački odbor u RS broji glasačke listiće kako slijedi:

- a) Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Predsjednik i potpredsjednici RS, Narodna skupština RS
- b) Predsjedništvo BiH, Predsjednik i potpredsjednici RS, Parlamentarna skupština BiH, Narodna skupština RS
- c) Predsjednik i potpredsjednici RS, Narodna skupština RS, Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH.

Pitanje broj (56)

Po završetku razdvajanja glasačkih listića po nivoima na biračkom mjestu u Federaciji BiH prvo se broje glasački listići za:

- a) Predsjedništvo BiH
- b) Parlamentarna skupština BiH
- c) Parlament FBiH

Pitanje broj (57)

Po završetku razdvajanja glasačkih listića po nivoima na biračkom mjestu u Republici Srpskoj prvo se broje glasački listići za:

- a) Predsjedništvo BiH
- b) Parlamentarna skupština BiH
- c) Narodnu skupštinu RS

Pitanje broj (58)

Ukoliko prilikom razdvajanja glasačkih listića birački odbor na zahtjev člana biračkog odbora ili akreditiranog posmatrača utvrdi da je glasački listić bez važećeg zaštitinog znaka (vodeni žig), proglašava ga:

- a) nevažećim
- b) oštećenim

Pitanje broj (59)

Ukoliko prilikom razdvajanja glasačkih listića birački odbor na zahtjev člana biračkog odbora ili akreditiranog posmatrača utvrdi da glasački listić bez važećeg zaštitinog znaka (vodeni žig), proglašava ih nevažećim i broj tih listića obavezno upisuju u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac:

- a) Z2

b) Z3

c) Z6

Pitanje broj (60)

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića jednog nivoa članovi biračkog odbora su pronašli glasački listić koji je fizički oštećen, pocijepan do te mjere da se ne može utvrditi za koji politički subjekt je birač dao svoj glas, predsjednik biračkog odbora ga svrstava:

a) u kategoriju nevažećih ostalih glasačkih listića

b) kategoriju oštećenih glasačkih listića

c) kategoriju nepoznatih glasačkih listića i prilaže listić uz Zapisnik o radu biračkog odbora

Pitanje broj (61)

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića jednog nivoa birački odbor je pronašao glasački listić na čijoj poledini piše "POŠTA". Predsjednik biračkog odbora će:

a) provjeriti za koji politički subjekt je dat glas i staviti u grupu glasačkih listića tog političkog subjekta

b) proglasiti glasački listići nevažećim ostalim

c) proglasiti glasački listići nevažećim ostalim i obavezno upisati primjedbu u Zapisniku o radu biračkog odbora i navesti da je birački odbor u glasačkoj kutiji pronašao takav glasački listić.

Pitanje broj (62)

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića za jedan nivo birački odbor je pronašao glasački listić koji je pocijepan na pola. Na jednom dijelu glasačkog listića je birač markirao jednu političku partiju. Birački odbor će glasački listić tretirati kao:

- a) nevažeći ostali glasački listić
- b) važeći i glas za datu političku partiju
- c) oštećeni glasački listić

Pitanje broj (63)

Ukoliko je na glasačkom listiću za Predsjedništvo BiH (izborna jedinica Federacija BiH) birač glasao za jednog kandidata sa liste kandidata iz reda bošnjačkog naroda i jednog kandidata sa liste kandidata iz reda hrvatskog naroda, glasački listić je:

- a) važeći
- b) nevažeći

Pitanje broj (64)

Ukoliko je birač na glasačkom listiću – OTVORENA LISTA označio kvadratić ispred naziva jedne političke stranke i jednog nezavisnog kandidata, glasački listić je:

- a) važeći
- b) nevažeći

Pitanje broj (65)

Ukoliko je birač na glasačkom listiću – OTVORENA LISTA označio jednog ili više kandidata unutar liste jedne političke stranke i jednog ili više kandidata unutar liste jedne koalicije, glasački listić je:

- a) važeći
- b) nevažeći

Pitanje broj (66)

Glasački listić koji na kojem su označena dva kandidata i to jedan iz jedne političke partije i jedan iz koalicije je:

- a) nevažeći neoznačeni listić
- b) nevažeći ostali listić
- c) važeći glasački listić

Pitanje broj (67)

Na jednom od glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH birač je stavio oznaku X u kvadratić ispred kandidata pod rednim brojem 4 jedne političke partije. Taj glasački listić je:

- a) nevažeći, jer je birač trebao markirati i naziv političke partija
- b) važeći i bit će računat samo glas za kandidata
- c) važeći i bit će računat glas za političku partiju i glas za kandidata

Pitanje broj (68)

Ukoliko birački odbor ima predsjednika i dva člana, procedura drugog brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) vrši se na način da:

- a) jedan član biračkog odbora je čitač, a jedan član biračkog odbora je evidentičar
- b) predsjednik biračkog odbora je čitač, jedan član biračkog odbora je kontrolor čitača, a drugi član biračkog odbora je evidentičar
- c) predsjednik biračkog odbora je čitač, a dva člana su evidentičari

Pitanje broj (69)

Ukoliko birački odbor ima predsjednika i četiri člana, proceduru drugog brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) vrši:

- a) tim od 2 člana biračkog odbora
- b) tim od 4 člana biračkog odbora

c) tim koji čine predsjednik i 4 člana biračkog odbora

Pitanje broj (70)

Drugi krug brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) predstavlja:

- a) brojanje glasova za kandidate za nivoe većinskog glasa
- b) ponovno brojanje glasova za kandidate političkih subjekata zbog nepravilnog prvog brojanja
- c) brojanje glasova za kandidate u okviru političkih subjekata uz korištenje Pomoćnog obrasca za brojanja glasova po kandidatima

Pitanje broj (71)

Prilikom brojanja glasačkih listića – OTVORENA LISTA ukupan broj glasova za svakog kandidata utvrđuje se korištenjem sljedećeg obrasca:

- a) Pomoćnog obrasca
- b) ZR – većinski glas
- c) ZR – otvorena lista

Pitanje broj (72)

Ukoliko je birački odbor pravilno obavio sve aktivnosti na biračkom mjestu, prije otvaranja glasačke kutije u Obrascu brojnog stanja BS, test tačnosti je 0 (red 10 Obrasca) kada je:

- a) zbir - broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj neiskorištenih i broj oštećenih glasačkih listića jednak ukupnom broju imena koja se nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS)
- b) zbir - broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj neiskorištenih i broj oštećenih glasačkih listića jednak broju zaduženih glasačkih listića;
- c) ukupan broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) jednak ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji

Pitanje broj (73)

Ukupan broj glasačkih listića – VEĆINSKI GLAS u glasačkoj kutiji je zbir važećih glasova kandidata i zbir nevažećih (neoznačenih) glasačkih listića za dato biračko mjesto.

- a) tačno
- b) netačno

Pitanje broj (74)

Ukupan broj glasačkih listića – VEĆINSKI GLAS u glasačkoj kutiji je zbir važećih glasova kandidata i zbir nevažećih (neoznačenih i ostalih) glasačkih listića za dato biračko mjesto.

a) tačno

b) netačno

Pitanje broj (75)

Zbir važećih glasova svih kandidata – VEĆINSKI GLAS mora odgovarati broju potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za dato biračko mjesto.

a) tačno

b) netačno

Pitanje broj (76)

Prilikom brojanja glasačkih listića po političkim subjektima – OTVORENA LISTA utvrđeno je da je jedna politička partija dobila 250 glasova. Svaki kandidat unutar liste navedene političke partije, koja se sastoji od 10 kandidata, može imati najviše:

- a) 25
- b) 249
- c) 250

Pitanje broj (77)

Za političke subjekte koji nisu dobili glasove predsjednik u rubrike za glasove kandidata tih političkih subjekata upisuje:

- a) 0000
- b) XXXX
- c) ostavlja prazne rubrike za glasove

Pitanje broj (78)

Predsjednik biračkog odbora sve obrasce ZR (većinski glas i otvorena lista) popunjava:

- a) crvenom olovkom
- b) plavom olovkom
- c) crnom olovkom

Pitanje broj (79)

Predsjednik biračkog odbora u obrascu ZR - većinski glas popunjava podatke sljedećim redoslijedom:

a) upisuje broj biračkog mjesta u zaglavlju obrasca, broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja BS, ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, broj nevažećih neoznačenih, broj nevažećih ostalih, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, broj glasova za svakog kandidata, zbir glasova svih kandidata (red ukupno na obrascu), broj važećih glasačkih listića, ukupan broj glasačkih listića, test tačnosti, broj plastičnog pečata sive vreće i potpisi svih članova biračkog odbora

b) upisuje ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja BS, broj glasova za svakog kandidata, zbir glasova svih kandidata (red ukupno na obrascu), broj važećih glasačkih listića, broj biračkog mjesta u zaglavlju obrasca, broj nevažećih neoznačenih, broj nevažećih ostalih, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, ukupan broj glasačkih listića, test tačnosti, broj plastičnog pečata sive vreće i potpisi svih članova biračkog odbora

c) upisuje broj biračkog mjesta u zaglavlju obrasca, broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja BS, ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, broj plastičnog pečata sive vreće i potpisi svih članova biračkog odbora, broj glasova za svakog kandidata, zbir glasova svih kandidata (red UKUPNO na obrascu), broj nevažećih neoznačenih, broj nevažećih ostalih, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića, ukupan broj glasačkih listića, test tačnosti.

Pitanje broj (80)

Na obrascu ZR – većinski glas nalaze se dva testa tačnosti (TEST 1 i TEST 2) u koji se upisuju rezultati podudaranja sljedećih podataka:

a) broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj važećih glasačkih listića, broj važećih glasačkih listića - zbir glasova za sve kandidate;

b) broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji i broj važećih glasačkih listića, broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i zbir važećih i nevažećih glasačkih listića;

c) broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbir važećih i nevažećih glasačkih listića.

Pitanje broj (81)

Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac ZR – otvorena lista:

- a) samo na prvoj bijeloj originalnoj stranici
- b) na prvoj i posljednjoj bijeloj originalnoj stranici
- c) na svim bijelim originalnim stranicama.

Pitanje broj (82)

Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora (ili njihovi zamjenici ako su angažirani u trenutku potpisivanja tih zapisnika).

- a) tačno
- b) netačno

Pitanje broj (83)

Posmatrač traži od predsjednika biračkog odbora kopiju popunjenog obrasca ZR – većinski glas. Predsjednik biračkog odbora će:

- a) posmatrača uputiti da može popuniti obrazac ZR – većinski glas za posmatrača sa žute kopije navedenog obrasca, koja se nalazi istaknuta na biračkom mjestu
- b) nazvati izbornu komisiju, obavijestiti je o zahtjevu posmatrača i tražiti da izborna komisija kopira obrazac i dostavi posmatraču

Pitanje broj (84)

Neiskorišteni glasački listići pakuju se u originalne kutije a onda stavljaju u:

- a) providnu vreću
- b) plavu vreću
- c) ljubičastu vreću

Pitanje broj (85)

Oštećeni glasački listići pakuju se u u kovertu a onda stavljaju u:

- a) providnu vreću
- b) sivu vreću
- c) narandžastu vreću

Pitanje broj (86)

Prebrojane važeće i nevažeće glasačke listiće za člana Predsjedništva BiH, zajedno sa plavom kopijom obrasca ZR – većinski glas, birački odbor pakuje u:

- a) providnu plastičnu veću vreću
- b) plavu vreću
- c) sivu vreću

Pitanje broj (87)

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima neiskorištene i oštećene koverta sa glasačkim listićima birački odbor pakuje u:

- a) zelenu vreću
- b) providnu plastičnu veću vreću
- c) providnu plastičnu manju vreću

Pitanje broj (88)

Birački odbor za glasanje u odsustvu prebrojane i kombinacijama uvezane koverta, zajedno sa plavom kopijom Obrasca brojnog stanja BSO pakuje u:

- a) providnu plastičnu veću vreću
- b) providnu plastičnu manju vreću
- c) crvenu vreću

Pitanje broj (89)

Crvenu kopiju obrasca ZR – većinski glas predsjednik biračkog odbora:

- a) stavlja u sivu vreću sa prebrojanim važećim i nevažećim glasačkim listićima
- b) stavlja u kovertu za predsjednika biračkog odbora
- c) stavlja u kovertu za predsjednika izborne komisije

Pitanje broj (90)

Plave kopije obrasca ZR – otvorena lista za nivo Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH predsjednik biračkog odbora stavlja u:

- a) plavu vreću sa prebrojanim važećim i nevažećim glasačkim listićima
- b) kovertu za predsjednika izborne komisije
- c) providnu plastičnu veću vreću sa neiskorištenim i oštećenim glasačkim listićima.

Pitanje broj (91)

Originalni obrazac brojnog BS stanja u koricama birački odbor stavlja u:

- a) providnu plastičnu manju vreću sa Zapisnikom o radu biračkog odbora i izvodom iz Centralnog biračkog spiska (CBS)
- b) providnu plastičnu manju vreću sa Zapisnikom o radu biračkog odbora i izvodom iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i pomoćnim obrascima za drugi krug brojanja glasova po kandidatima
- c) kovertu za Centralnu izbornu komisiju BiH

Pitanje broj (92)

Predsjednik biračkog mjesta je obavezan predati izornoj komisiji zapakovan izborni materijal:

- a) odmah po završetku svih aktivnosti, a najkasnije 12 sati poslije zatvaranja biračkog mjesta
- b) najkasnije 10 sati poslije zatvaranja biračkog mjesta
- c) najkasnije 14 sati poslije zatvaranja biračkog mjesta

Pitanje broj (93)

Birački odbor dostavlja izornoj komisiji vreće sa izbornim materijalom:

- a) otvorene kako bi izborna komisija mogla provjeriti da li izborni materijal u vrećama kompletan
- b) zatvorene ljepljivom trakom kako bi izborna komisija mogla po ukazanoj potrebi provjeriti izborni materijal u vrećama
- c) zapečaćene plastičnim pečatom koji na sebi ima serijski broj sastavljan od slova BA i 6 cifara

Pitanje broj (94)

Pored zapakovanog izbornog materijala predsjednik biračkog odbora izornoj komisiji je dužan predati:

- a) glasačku kutiju
- b) neosjetljivi neiskorišteni izborni materijal
- c) paravane koje su korišteni za glasačke kabine

Pitanje broj (95)

Po dolasku u sjedište izborne komisije mobilni tim:

a) predaje kompletan izborni materijal izornoj komisiji

b) utvrđuje broj potpisa, broji neiskorištene i oštećene kovertе sa glasačkim listićima i sa glasačkom kutijom predaje izornoj komisiji

c) utvrđuje broj potpisa, broji neiskorištene i oštećene kovertе sa glasačkim listićima te ih pakuje u providnu plastičnu veću vreći, otvara glasačku kutiju, broji kovertе sa glasačkim listićima koje pakuje u narandžastu vreću zajedno sa plavom kopijom Obrasca brojnog stanja BSM. Nadalje, predsjednik mobilnog tima popunjava Obrazac brojnog stanja BSM, pakuju izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS), Zapisnik o radu biračkog odbora i Obrazac brojnog stanja BSM u providnu plastičnu manju vreću i sve to predaju izornoj komisiji.

Pitanje broj (96)

Nakon utvrđivanja rezultata glasanja i pakiranja materijala, birački odbor odmah a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta dostavlja izborni materijal izornoj komisiji, koja provjerava da li je materijal spakiran na propisan način i potvrđuje prijem u primopredajnom obrascu izbornog materijala:

a) BO-IK

b) BO–CIK BIH

c) BO-ZR

Pitanje broj (97)

Ukoliko birački odnor ne utvrdi pravilno izborne rezultate, općinska/gradska izborna komisija, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH, može naložiti:

- a) poništavanje rezultata na biračkom mjestu
- b) otvaranje vreće sa glasačkim listićima
- c) ponovno glasanje

Pitanje broj (98)

Ponovno otvaranje vreće vrši se za sve izborne nivoe, a ne samo onaj ili one izborne nivoe gdje je došlo do nepravilnog utvrđivanja rezultata glasanja.

- a) tačno
- b) netačno

Pitanje broj (99)

Pravilno objedinjavanje rezultata obavlja isključivo isti birački odbor koji je radio na biračkom mjestu na kojem nisu pravilno utvrđeni izborni rezultati.

- a) tačno
- b) netačno

Pitanje broj (100)

Predsjednik biračkog odbora obavezan je da, prema rasporedu koji utvrdi Centralna izborna komisija BiH, općinskoj/gradskoj izornoj komisiji dostavi sljedeće podatke:

- a) da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme, da li je nakon provedenog glasanja birača biračko mjesto zatvoreno na vrijeme i koliko birača je na biračkom mjestu glasalo i to najmanje dva puta tokom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to izborna komisija zatraži
- b) da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme i da li je nakon provedenog glasanja birača biračko mjesto zatvoreno na vrijeme
- c) da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme i koliko birača je na biračkom mjestu glasalo i to najmanje dva puta tokom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to izborna komisija zatraži

Literatura:

1. Izborni zakon BiH (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16)
2. Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
3. Priručnik za rad biračkih odbora – Opći izbori 2018.

ODGOVORI SA POJAŠNJENJEM

Pitanje broj (1) – tačan odgovor C

Centralna izborna komisija BiH osigurava biračkim mjestima izborni materijal koji obuhvata osjetljivi i ostali izborni materijal. Osjetljivi izborni materijal čine:

1. glasački listići
2. obrasci iz člana 91. Pravilnika o provođenju izbora u BiH
3. izvodi iz konačnog Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima

Pitanje broj (2) – tačan odgovor B

Kandidatske liste pripadaju **ostalom izbornom materijalu**. Ostali izborni materijal obuhvata i dio potrošnog materijala (poster, glasačke kabine i dr.).

Pitanje broj (3) – tačan odgovor A

Za primopredaju izbornog materijala od i prema Centralnoj izbornoj komisiji BiH odgovoran je **predsjednik izborne komisije ili član izborne komisije kojeg on ovlasti**

Pitanje broj (4) – tačan odgovor A

Izborna komisija dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostavlja izborni materijal na biračko mjesto. Izborni materijal obuhvata: **izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto; odgovarajući broj glasačkih listića; odgovarajući broj glasačkih kutija; komplet obrazaca za biračko mjesto; kandidatske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izornoj jedinici; plakate s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače; Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO) i potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića**

Pitanje broj (5) - tačan odgovor C

Dan prije održavanja izbora, najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkog mjesta, izborna komisija na biračko mjesto dostavlja izborni materijal. Nakon preuzimanja izbornog materijala birački odbor je dužan da: **izvrši provjeru izbornog materijala i potvrdi svojim potpisima u Obrascu Z1 Zapisnika o radu biračkog odbora, odredi gdje će skladištiti izborni materijal u toku noći i taj podatak evidentira u Obrascu Z1, uredi biračko mjesto kako će se koristiti na dan izbora, ukloni sva obilježja političkih subjekata u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu (biračko mjesto), zalijepi na zid ispred ulaza u biračko mjesto sve plakate i oznake zabrana koje su dobili u izbornom materijalu i uskladište izborni materijal kako su odredili.**

Pitanje broj (6) – tačan odgovor B

Dan prije održavanja izbora, najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkog mjesta, izborna komisija na biračko mjesto dostavlja izborni materijal. Postupak preuzimanja izbornog materijala mogu posmatrati **akreditovani posmatrači političkih subjekata, udruženja i međunarodni posmatrači**

Akreditovani posmatrači mogu posmatrati sve aktivnosti organa za koji su se akreditovali da posmatraju. Predsjednik biračkog odbora u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac Z2 upisuje ime i prezime posmatrača i broj akreditacije posmatrača koji je posmatrao radnje biračkog odbora dan prije održavanja izbora.

II - PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (7) – tačan odgovor C

Po ulasku na biračko mjesto, sat vremena prije otvaranja biračkog mjesta, birački odbor obavlja sljedeće aktivnosti: **predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora i to evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora Obrazac Z3, identificira i evidentira sve posmatrače koji prisutni na biračkom mjestu u Obrazac Z4, birački odbor utvrđuje brojanjem broj zaduženih glasačkih listića za svaki nivo, kontrolom izvoda iz Centralnog biračkog spiska (CBS) utvrđuje broj imena na izvodu, predsjednik biračkog odbora upisuje broj imena izvoda iz Centralnog biračkog spiska (CBS) u Obrazac brojnog stanja BS u Red 1 za svaki nivo i upisuje broj zaduženih glasačkih listića u Red 2 Obrasca za svaki nivo.**

Birački odbor sve izborne aktivnosti obavlja redosljedom koji je propisan. S obzirom da se na općim glasa za četiri nivoa vlasti i da birački odbor u vremenu od jednog sata do otvaranja biračkog mjesta ima obavezu da prebroji veliki broj zaduženih glasačkih listića, potrebno je da birački odbor odmah po ulasku na biračko mjesto počne da prebrojava glasačke listiće, dok će predsjednik biračkog odbora raditi svoje propisane aktivnosti.

Pitanje broj (8) — tačan odgovor C

Redovno biračko mjesto dobija broj glasačkih listića prema broju birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto, koji se zaokružuje na sljedećih **10, kako je propisano članom 7. stav (1) Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini.**

Pitanje broj (9) - tačan odgovor C

Birački odbori na redovnom biračkom mjestu za opće izbore dobijaju glasačke listiće za **4 nivoa vlasti, osim biračkih odbora u Brčko distriktu BiH koji dobijaju glasačke listiće u zavisnosti od entitetskog državljanstva.**

Pitanje broj (10) - tačan odgovor A

Sat prije otvaranja biračkog mjesta, na biračkom mjestu sa predsjednikom i članovima biračkog odbora mogu se nalaziti **akreditovani posmatrači za posmatranje rada biračkog odbora.**

Pitanje broj (11) - tačan odgovor C

Sve radnje na biračkom mjestu mogu posmatrati akreditovani **posmatrači političkih subjekata, posmatrači udruženja i međunarodni posmatrači**

Pitanje broj (12) – tačan odgovor B

U slučaju da birački odbor, prilikom ručnog brojanja primljenih glasačkih listića za svaki izborni nivo, utvrdi da je u paketima glasačkih listića manji broj glasačkih listića od predviđenog broja, a uticao bi na proces glasanja zbog nedostatka glasačkih listića, dužan je da odmah po utvrđivanju ove nepravilnosti obavijesti **općinsku/gradsku izbornu komisiju.**

Pitanje broj (13) – tačan odgovor C

Zapisnik o radu biračkog odbora sastoji se od:

- a) Zapisnika I – **Zapisnik o radu biračkog odbora dan uoči održavanja izbora**
- b) Zapisnika II – **Zapisnik o radu biračkog odbora dan održavanja izbora**

III - OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (14) – tačan odgovor B

U Obrazac Z4 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci **o prisutnim akreditovanim posmatračima na dan izbora.**

Pitanje broj (15) – tačan odgovor B

U Obrazac Z7 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci **o udaljavanju lica sa biračkog mjesta.**

Pitanje broj (16) – tačan odgovor C

U Obrazac Z8 Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO) upisuju se podaci **o vremenu zatvaranja biračkog mjesta**

Pitanje broj (17) - tačan odgovor B

Da bi birač ostvario svoje biračko pravo potrebno je **da je ime birača upisano na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i da predloži jedan od tri važeća identifikaciona dokumenta (lična karta, pasoš ili vozačka dozvola) koje je izdala Bosna i Hercegovine**

Pitanje broj (18) - tačan odgovor B

Biračko mjesto je otvoreno u vremenu:

b) od 07.00 do 19.00 sati

IV - IZBORNI DAN – GLASANJE

Pitanje broj (19) – tačan odgovor A

Petočlani biračkog odbora ima predsjednika i četiri člana, koji su raspoređeni prema redoslijedu radnji koje se obavljaju na biračkom mjestu: **kontrola reda, identifikacija birača, izdavanje glasačkih listića i kontrola glasačke kutije.**

Pitanje broj (20) – tačan odgovor B

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava identitet birača na osnovu jednog od sljedećih važećih dokumenata koje je izdala Bosna i Hercegovina **lična karta, pasoš i vozačka dozvola.**

Pitanje broj (21) – tačan odgovor B

Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu glasaju birači koji **imaju status raseljenog lica.**

Pitanje broj (22) – tačan odgovor A

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima pravo glasanja ostvaruju:

- 1. birači upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji**
- 2. redovni birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, a posjeduju važeći identifikacioni dokument i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno ukoliko se radi o biračima u Brčko distriktu BiH pored navedenih dokumenata i dokaz o entitetskom državljanstvu.**

Pitanje broj (23) – tačan odgovor C

Birač koji je prvi put upisan u Centralni birački spisak (CBS) od dana zaključenja Centralnog biračkog spiska (CBS) do dana izbora, a koji biračkom odboru preda potvrdu koju je izdao centar za birački spisak i kojom potvrđuje da se ime ne nalazi upisano ni na jednom izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), omogućeno je glasanje na biračkom mjestu **za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića**.

Pitanje broj (24) – tačan odgovor B

Birač koji se nalazi na spisku koji je dostavila Centralna izborna komisija BiH o državljanima BiH koji su upisani na izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) za glasanje izvan zemlje, a vratio se u BiH, omogućeno je da glasaju na biračkom mjestu **za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića**.

Pitanje broj (25) - tačan odgovor A

Ukoliko ime birača nije upisano na birački spisak za dato biračko mjesto, predsjednik biračkog odbora **je dužan** da izvrši provjeru sa nadležnom izbornom komisijom na kojem biračkom mjestu taj birač glasa.

Pitanje broj (26) - tačan odgovor B

Da bi posmatrao aktivnosti biračkog odbora akreditovani posmatrač mora **biti akreditovan za posmatranje rada biračkog odbora, imati važeći identifikacioni dokument i akreditaciju (bedž) vidno okačen na sebi.**

Pitanje broj (27) - tačan odgovor C

Birač preda članu biračkog odbora zaduženom za identifikaciju na redovnom biračkom mjestu važeći identifikacioni dokument i potvrdu koju je izdala izborna komisija. Član biračkog odbora utvrdi da se ime birača se ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) za dato biračko mjesto i tada će **obavijestiti birača da svoje biračko pravo može ostvariti na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima**

Pitanje broj (28) – tačan odgovor A

U izvod iz Centralnog biračkog spisak, u dio za potpis birača koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban i koristi pomoć drugog lica prilikom glasanja, član biračkog odbora zadužen za identifikaciju upisuje oznaku **XX**.

Pitanje broj (29) – tačan odgovor A

Birač koji promijeni prebivalište iz jedne općine (osnovne izborne jedinice) A u drugu općinu (osnovnu izbornu jedinicu) B u periodu od zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska (CBS) do dana održavanja izbora, biračko pravo će ostvariti u općini **A, odnosno općini u kojoj je imao prijavljeno prebivalište prije zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska.**

Pitanje broj (30) - tačan odgovor A

Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu biraču se izdaje **koverta sa kombinacijom glasačkih listića općine za koju birač ima pravo glasa, što je evidentirano u izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS)**

Pitanje broj (31) - tačan odgovor C

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju **identifikuje birača, pronalazi ime birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i upozorava birača da je dužan u rubrici za potpis pored svog imena se potpisati identično kao na ličnoj karti, te naglas izgovara ime birača koji je pristupio glasanju da svi u biračkom mjestu to mogu čuti.**

Pitanje broj (32) - tačan odgovor A

Biraču koji nakon identifikacije ne želi da se potpiše u izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) **birački odbor ne izdaje glasačke listiće sve dok se birač ne potpiše identično kao na identifikacionom dokumentu.**

Pitanje broj (33) - tačan odgovor B

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima birač koji posjeduje ličnu kartu zahtijeva od člana biračkog odbora da glasa. Član biračkog odbora će **uputiti birača u izbornu komisiju da dobije potvrdu od izborne komisije za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima.**

Pitanje broj (34) - tačan odgovor B

Mobilni tim obilazi birače koji su vezani za svoje domove zbog bolesti/starosti **prema planu obilaska tih birača koji je izradila izborna komisija**

Pitanje broj (35) - tačan odgovor A

Da bi posmatrač mogao da posmatra rad mobilnog tima i upisuje primjedbe u Zapisnik o radu biračkog odbora za mobilni tim potrebno je da **u sjedištu izborne komisije, prije otvaranja biračkih mjesta ili na lokaciji na kojoj zatekne mobilni tim (na osnovu plana kretanja mobilnog tima koji dobije od izborne komisije), dođe do predsjednika biračkog odbora, pokaže akreditaciju i preda svoj važeći identifikacioni dokument, koji ostaje kod predsjednika mobilnog tima dok posmatra rad mobilnog tima**

Pitanje broj (36) - tačan odgovor A

Ukoliko birač u glasačku kutiju ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdati na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen na kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi u skladu sa upozorenjem, predsjednik biračkog odbora će **u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj zapisujući i podatke sa identifikacionog dokumenta birača.**

Pitanje broj (37) - tačan odgovor B

Ako birač koji glasa u odsustvu ošteti jedan od četiri glasačka listića biračkom odboru vraća **kovertu sa sva četiti glasačka listića i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija novu kovertu sa četiri nova glasačka listića**

Pitanje broj (38) - tačan odgovor A

Ako birač koji glasa na redovnom biračkom mjestu ošteti jedan od četiri glasačka listića koja je dobio biračkom odboru vraća **oštećeni glasački listić i od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića dobija novi listić za isti izborni nivo, dok zadržava preostala tri glasačka listića koja nije oštetio.**

Pitanje broj (39) – tačan odgovor C

Predsjednik biračkog odbora može sa biračkog mjesta udaljiti svako lice koje narušava red. Svako udaljšavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u Obrazac **27** Zapisnika o radu biračkog odbora.

Pitanje broj (40) - tačan odgovor B

Predsjednika i članove biračkog odbora koji svojim aktivnostima naruše kontinuitet glasanja, odnosno postupaju suprotno pravilima u toku glasanja ili brojanja glasačkih listićaa, može sa biračkog mjesta udaljiti **općinska/gradska izborna komisija.**

ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

Pitanje broj (41) - tačan odgovor B

Predsjednik biračkog odbora u 18.50 sati (deset minuta prije zatvaranja biračkog mjesta) će **obavijestiti sve u i izvan biračkog mjesta da će biračko mjesto biti zatvoreno u 19.00 sati**

Pitanje broj (42) - tačan odgovor A

Zbog problema na biračkom mjestu sa jednim biračem, predsjednik biračkog odbora je zatvorio biračko mjesto na pola sata. Birački odbor će svoj rad iza 19.00 sati produžiti **za pola sata**.

Pitanje broj (43) - tačan odgovor C

Nakon što posljednji birač napusti biračko mjesto u 19.00 sati, predsjednik biračkog odbora će **zatvoriti biračko mjesto, zalijepiti otvor glasačke kutije ljepljivom trakom, upisati u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac Z8 da je biračko mjesto zatvoreno u 19.00 sati i evidentirati prisutne posmatrače**.

Pitanje broj (44) - tačan odgovor C

Nakon završenog procesa glasanja mobilni tim predaje izborni materijal **općinskoj/gradskoj izbornoj komisiji**.

BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA, UTVRĐIVANJE REZULTATA NA BIRAČKOM MJESTU I PAKIRANJE

Pitanje broj (45) - tačan odgovor C

Prije otvaranja glasačke kutije birački odbor treba: **utvrditi broj potpisa birača, broj neiskorištenih glasačkih listića i broj oštećenih glasačkih listića za svaki nivo, te će predsjednik biračkog odbora upisati te podatke u Obrazac brojnog stanja BS, završiti njegovo popunjavanje i potpisati ga i predsjednik i svi članovi biračkog odbora. Nakon toga će članovi biračkog odbora u providne plastične veće vreće zapakovati neiskorištene i oštećene glasačke listiće (na svakoj vreći će upisati broj biračkog mjesta i nivo glasačkih listića koji se nalazi u vreći crnim markerom) i napraviti spajanjem svih stolova veliku radnu površinu na kojoj će brojati glasačke listiće.**

Pitanje broj (46) - tačan odgovor B

Kad predsjednik biračkog odbora otvori glasačku kutiju, istrese njen sadržaj na radnu površinu i svima pokaže da je glasačka kutija prazna, birački odbor **razvrstava glasačke listiće prema boji u 4 grupe, predsjednik biračkog odbora 3 grupe glasačkih listića stavlja u tri različite providne manje plastične vreće a na stolu ostavlja grupu glasačkih listića sive boje.**

Pravilnikom o načinu provođenja izbora utvrđen je redoslijed brojanja glasačkih listića tako da se prvo broje glasački listići za članove Predsjedništva BiH, koji su sive boje, zatim glasački listići za

Parlamentarnu skupštinu BiH, koji su plave boje, nakon toga u FBiH glasački listići za Parlament FBiH, listići ljubičaste boje i glasački listići za skupštine kantona, koji su bordocrvene boje, a u RS glasački listići za Predsjednika i potpredsjednike RS, koji su žute boje i Narodnu skupštinu RS, koji su smeđe boje.

Pitanje broj (47) – tačan odgovor A

Glasački listići se štampaju u različitim bojama, u zavisnosti od izbornog nivoa i to za izborne nivoe u Federaciji BiH:

Predsjedništvo BiH – glasački listić je **SIVE** boje,

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **PLAVE** boje,

Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH - glasački listić je **LJUBIČASTE** boje

Kantonalne skupštine - glasački listić je **BORDOCRVENE** boje

Pitanje broj (48) – tačan odgovor B

Glasački listići se štampaju u različitim bojama, u zavisnosti od izbornog nivoa i to za izborne nivoe u Republici Srpskoj:

Predsjedništvo BiH – glasački listić je **SIVE** boje

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH - glasački listić je **PLAVE** boje

Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske - glasački listić je **ŽUTE** boje

Narodna skupština Republike Srpske - glasački listić je **SMEĐE** boje

Pitanje broj (49) – tačan odgovor A

Po sistemu VEĆINSKOG GLASA birači glasaju za:

1.Predsjedništvo BiH

2.Predsjednika i potpredsjednike RS

Pitanje broj (50) – tačan odgovor B

Po sistemu OTVORENA LISTA birači glasaju za:

a) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH

b) Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH

c) Narodnu skupštinu Republike Srpske

d) Kantonalne skupštine

Pitanje broj (51) – tačan odgovor C

Glasački listići koji se ne broje u utvrđenoj fazi redoslijeda brojanja, pakiraju se u **PROVIDNE** plastične vreće posebno za svaki izborni nivou i odlažu na način da ih svi prisutni mogu vidjeti.

Pitanje broj (52) - tačan odgovor B

Birački odbor u Brčko distriktu BiH **prvo broji glasačke listiće za entitet RS propisanim redoslijedom, pa glasačke listiće za entitet FBiH propisanim redoslijedom.**

Pitanje broj (53) - tačan odgovor B

Tokom brojanja glasačkih listića posmatrači se **ne mogu mijenjati i oni su se zatekli zatekli u 19.00 sati, prilikom zatvaranja biračkog mjesta, mogu posmatrati aktivnosti biračkog odbora do kraja i mogu napustiti biračko mjesto kad god pože.**

Pitanje broj (54) - tačan odgovor B

Birački odbor u FBiH broji glasačke listiće sljedećim redoslijedom: Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Parlament FBiH, kantonalna skupština

Pitanje broj (55) - tačan odgovor A

Birački odbor u RS broji glasačke listiće sljedećim redoslijedom: **Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Predsjednik i potpredsjednici RS, Narodna skupština RS**

Pitanje broj (56) – tačan odgovor A

Po završetku razdvajanja glasačkih listića po nivoima na biračkom mjestu u Federaciji BiH prvo se broje glasački listići za **PREDSJEDNIŠTVO BIH**.

Pitanje broj (57) – tačan odgovor A

Po završetku razdvajanja glasačkih listića po nivoima na biračkom mjestu u Republici Srpskoj prvo se broje glasački listići za **PREDSJEDNIŠTVO BIH**.

Pitanje broj (58) - tačan odgovor A

Ukoliko prilikom razdvajanja glasačkih listića birački odbor na zahtjev člana biračkog odbora ili akreditiranog posmatrača utvrdi da glasački listić bez važećeg zaštitnog znaka (vodeni žig), proglašava ga **nevažećim**.

Pitanje broj (59) – tačan odgovor C

Ukoliko prilikom razdvajanja glasačkih listića birački odbor na zahtjev člana biračkog odbora ili akreditiranog posmatrača utvrdi da glasački listić bez važećeg zaštitinog znaka (voden žig), proglašava ih nevažećim i broj tih listića obavezno upisuju u Zapisnik o radu biračkog odbora u Obrazac **Z6**.

Pitanje broj (60) - tačan odgovor A

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića jednog nivoa članovi biračkog odbora su pronašli glasački listić koji je fizički oštećen, pocijepan do te mjere da se ne može utvrditi za koji politički subjekt je birač dao svoj glas, predsjednik biračkog odbora ga svrstava u **kategoriju nevažećih ostalih glasačkih listića**.

Pitanje broj (61) - tačan odgovor C

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića jednog nivoa birački odbor je pronašao glasački listić na čijoj poleđini piše "POŠTA". Predsjednik biračkog odbora će **proglasiti glasački listići nevažećim ostalim i obavezno upisati primjedbu u Zapisniku o radu biračkog odbora i navesti da je birački odbor u glasačkoj kutiji pronašao takav glasački listić**.

Pitanje broj (62) - tačan odgovor B

Prilikom razvrstavanja glasačkih listića za jedan nivo birački odbor je pronašao glasački listić koji je pocijepan na pola. Na jednom dijelu glasačkog listića je birač markirao jednu političku partiju. Birački odbor će glasački listić tretirati kao **važeći i glas za datu političku partiju**.

Pitanje broj (63) - tačan odgovor B

Ukoliko je na glasačkom listiću za Predsjedništvo BiH (izborna jedinica Federacija BiH) birač glasao za jednog kandidata sa liste kandidata iz reda bošnjačkog naroda i jednog kandidata sa liste kandidata iz reda hrvatskog naroda, glasački listić je **nevažeći**.

Pitanje broj (64) - tačan odgovor B

Ukoliko je birač na glasačkom listiću – OTVORENA LISTA označio kvadratić ispred naziva jedne političke stranke i jednog nezavisnog kandidata, glasački listić je **nevažeći**.

Pitanje broj (65) - tačan odgovor B

Ukoliko je birač na glasačkom listiću – OTVORENA LISTA označio jednog ili više kandidata unutar liste jedne političke stranke i jednog ili više kandidata unutar liste jedne koalicije, glasački listić je **nevažeći**.

Pitanje broj (66) - tačan odgovor B

Glasački listić koji na kojem su označena dva kandidata i to jedan iz jedne političke partije i jedan iz koalicije je **nevažeći ostali listić**.

Pitanje broj (67) - tačan odgovor C

Na jednom od glasačkih listića za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH birač je stavio oznaku X u kvadratić ispred kandidata pod rednim brojem 4 jedne političke partije. Taj glasački listić je **važeci i bit će računat glas za političku partiju i glas za kandidata.**

Pitanje broj (68) - tačan odgovor C

Ukoliko birački odbor ima predsjednika i dva člana, procedura drugog brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) vrši se na način da je **predsjednik biračkog odbora čitač, a dva člana su evidentičari.**

Na biračkim mjestima sa tročlanim biračkim odborom (predsjednika i dva člana) proceduru brojanja glasova po kandidatima rade predsjednik i dva člana biračkog odbora i u tom timu nema kontrolora čitača.

Pitanje broj (69) - tačan odgovor B

Ukoliko birački odbor ima predsjednika i četiri člana, proceduru drugog brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) vrši **tim od 4 člana biračkog odbora.**

Pitanje broj (70) - tačan odgovor C

Drugi krug brojanja (brojanje glasova po kandidatima političkih subjekata) predstavlja **brojanje glasova za kandidate u okviru političkih subjekata uz korištenje Pomoćnog obrasca za brojanja glasova po kandidatima.**

Pitanje broj (71) – tačan odgovor A

Prilikom brojanja glasačkih listića – OTVORENA LISTA ukupan broj glasova za svakog kandidata utvrđuje se korištenjem **POMOĆNOG** obrasca.

Pitanje broj (72) - tačan odgovor B

Ukoliko je birački odbor pravilno obavio sve aktivnosti na biračkom mjestu, prije otvaranja glasačke kutije u Obrascu brojnog stanja BS, test tačnosti je 0 (red 10 Obrasca) kada je **zbir - broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj neiskorištenih i broj oštećenih glasačkih listića jednak broju zaduženih glasačkih listića.**

Pitanje broj (73) - tačan odgovor B

Ukupan broj glasačkih listića – VEĆINSKI GLAS u glasačkoj kutiji je zbir važećih glasova kandidata i zbir nevažećih (neoznačenih i **ostalih**) glasačkih listića za dato biračko mjesto.

Pitanje broj (74) - tačan odgovor A

Ukupan broj glasačkih listića – VEĆINSKI GLAS u glasačkoj kutiji je zbir važećih glasova kandidata i zbir nevažećih (neoznačenih i ostalih) glasačkih listića za dato biračko mjesto.

Pitanje broj (75) - tačan odgovor A

Zbir važećih glasova svih kandidata – VEĆINSKI GLAS mora odgovarati broju potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za dato biračko mjesto, ukoliko su svi birači pravilno glasali, odnosno nije bilo nevažećih (neoznačenih i ostalih) glasačkih listića.

Pitanje broj (76) – tačan odgovor C

Prilikom brojanja glasačkih listića po političkim subjektima – OTVORENA LISTA utvrđeno je da je jedna politička partija dobila 250 glasova. Svaki kandidat unutar liste navedene političke partije, koja se sastoji od 10 kandidata, može imati najviše **250** glasova.

Pitanje broj (77) – tačan odgovor A

Za političke subjekte koji nisu dobili glasove predsjednik u rubrike za glasove kandidata tih političkih subjekata upisuje **ČETIRI NULE (0000)**.

Pitanje broj (78) - tačan odgovor A

Predsjednik biračkog odbora sve obrasce ZR (većinski glas i otvorena lista) popunjava **crvenom olovkom**.

Pitanje broj (79) - tačan odgovor A

Predsjednik biračkog odbora u obrascu ZR - većinski glas popunjava podatke sljedećim redoslijedom: **upisuje broj biračkog mjesta u zaglavlju obrasca, broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja BS, ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, broj nevažećih neoznačenih, broj nevažećih ostalih, ukupan broj nevažećih glasačkih listića, broj glasova za svakog kandidata, zbir glasova svih kandidata (red UKUPNO na obrascu), broj važećih glasačkih listića, ukupan broj glasačkih listića, test tačnosti, broj plastičnog pečata sive vreće i potpisi svih članova biračkog odbora.**

Predsjednik biračkog odbora popunjava sve obrasce, između ostalih i obrazac ZR – većinski glas, na način da prati redoslijed radnji koje birački odbor izvršava. Redoslijed popunjavanja obrasca prati redoslijed radnji biračkog odbora.

Pitanje broj (80) - tačan odgovor C

Na obrascu ZR – većinski glas nalaze se dva testa tačnosti (TEST 1 i TEST 2) u koji se upisuju rezultati podudaranja **broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS), broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbir važećih i nevažećih glasačkih listića.**

Na obrascu ZR – većinski glas se nalaze dva polja koja imaju naziv Test tačnosti i služe biračkom odboru da poslije završenih određenih radnji kontrolišu ispravnost svog rada. TEST 1 je polje tri sa lijeve strane obrasca ZR – većinski glas. Nakon što predsjednik upiše u polje jedan broj potpisa i u polje dva ukupan broj glasačkih listića, predsjednik upoređuje ta dva broja kako bi utvrdio da su svi birači koji su glasali potpisali se na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (CBS) i ubacili svoje glasačke listiće u glasačku kutiju.

TEST 2 je polje devet sa lijeve strane obrasca ZR – većinski glas i služi predsjedniku biračkog odbora za provjeru podatka da li su svi glasački listići pronađeni u glasačkoj kutiji prebrajni i svrstani u kategoriju ili važećih ili nevažećih glasačkih listića.

Pitanje broj (81) - tačan odgovor C

Predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju Obrazac ZR – otvorena lista **na svim bijelim originalnim stranicama.**

Pitanje broj (82) - tačan odgovor A

Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora (ili njihovi zamjenici ako su angažirani u trenutku potpisivanja tih zapisnika).

Pitanje broj (83) - tačan odgovor A

Posmatrač traži od predsjednika biračkog odbora kopiju popunjenog obrasca ZR – većinski glas. Predsjednik biračkog odbora će **posmatrača uputiti da može popuniti obrazac ZR – većinski glas za posmatrača sa žute kopije navedenog obrasca, koja se nalazi istaknuta na biračkom mjestu.**

Pitanje broj (84) – tačan odgovor A

Neiskorišteni glasački listići pakuju se u originalne kutije glasačkih listića i zatim u **PROVIDNU ZAŠTITNU VREĆU**.

Pitanje broj (85) – tačan odgovor A

Oštećeni glasački listići pakuju se u kovertu i zatim u PROVIDNU ZAŠTITNU VREĆU.

Pitanje broj (86) - tačan odgovor C

Prebrojane važeće i nevažeće glasačke listiće za člana Predsjedništva BiH, zajedno sa plavom kopijom obrasca ZR – većinski glas, birački odbor pakuje **u sivu vreću**.

Boja glasačkog listića odgovara boji vreće u koju se pakuju važeći i nevažeći glasački listići.

Pitanje broj (87) - tačan odgovor B

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima neiskorištene i oštećene koverta sa glasačkim listićima birački odbor pakuje u providnu plastičnu veću vreću.

Birački odbor u zelenu vreću pakuje koverta sa glasačkim listićima koje su se nalazile u glasačkoj kutiji. U manju providnu plastičnu manju u pakuju Zapisnik o radu biračkog odbora i Obrazac brojnog stanja BSN original u koricama. Izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) predsjednik biračkog odbora treba predati izornoj komisiji neupakovan, jer je izborna komisija dužna da podatke sa izvoda prosljedi u Glavni centar za brojanje u elektronskoj formi.

Pitanje broj (88) - tačan odgovor C

Birački odbor za glasanje u odsustvu prebrojane i uvezane koverta, po kombinacijama, zajedno sa plavom kopijom Obrasca brojnog stanja BSO pakuje u **crvenu vreću**.

Birački odbor za glasanje u odsustvu u providnu plastičnu veću vreću pakuje neiskorištene i oštećene koverta sa glasačkim listićima, a u providnu plastičnu manju vreću pakuje izvod iz CBS, Zapisnik o radu biračkog odbora i Obrazac brojnog stanja BSO original u koricama.

Pitanje broj (89) - tačan odgovor B

Crvenu kopiju obrasca ZR – većinski glas predsjednik biračkog odbora **stavlja u kovertu za predsjednika biračkog odbora**.

Obrasci ZR i većinski glas i otvorena lista izrađeni su u pet kopija. Original bijela kopija se dostavlja Centralnoj izornoj komisiji BiH, plava kopija se stavlja u vreću sa prebrojanim važećim i nevažećim glasačkim listićima, zelena kopija se stavlja u kovertu za predsjednika izborne komisije, žutu kopiju predsjednik biračkog odbora lijepi na zid biračkog mjesta da svi mogu vidjeti izborne rezultate i crvena kopija ostaje predsjedniku biračkog odbora.

Pitanje broj (90) - tačan odgovor A

Plave kopije obrasca ZR – otvorena lista za nivo Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH predsjednik biračkog odbora stavlja u plavu vreću sa prebrojanim važećim i nevažećim glasačkim listićima.

Obrasci ZR i većinski glas i otvorena lista izrađeni su u pet kopija. Original bijela kopija se dostavlja Centralnoj izornoj komisiji BiH, plava kopija se stavlja u vreću sa prebrojanim važećim i nevažećim glasačkim listićima, zelena kopija se stavlja u kovertu za predsjednika izborne komisije, žutu kopiju predsjednik biračkog odbora lijepi na zid biračkog mjesta da svi mogu vidjeti izborne rezultate i crvena kopija ostaje predsjedniku biračkog odbora.

Pitanje broj (91) - tačan odgovor C

Originalni obrazac brojnog BS stanja u koricama birački odbor stavlja **u kovertu za Centralnu izbornu komisiju BiH**

Pitanje broj (92) - tačan odgovor A

Predsjednik biračkog mjesta je obavezan predati izornoj komisiji zapakovan izborni materijal **odmah po završetku svih aktivnosti, a najkasnije 12 sati poslije zatvaranja biračkog mjesta.**

Pitanje broj (93) - tačan odgovor C

Birački odbor dostavlja izornoj komisiji vreće sa izbornim materijalom **zapečaćene plastičnim pečatom koji na sebi ima serijski broj sastavljan od slova BA i 6 cifara.**

Pitanje broj (94) - tačan odgovor A

Pored zapakovanog izbornog materijala predsjednik biračkog odbora izornoj komisiji je dužan predati **glasačku kutiju.**

Predsjednik biračkog odbora je obavezan izornoj komisiji predati glasačku kutiju, jer je ona stalno materijalno sredstvo izorne komisije i koristi se i na narednim izborima. Preostali neosjetljivi izborni materijal predsjednik biračkog odbora nema obavezu da vrati izornoj komisiji.

Pitanje broj (95) - tačan odgovor C

Po dolasku u sjedište izorne komisije mobilni tim: **utvrđuje broj potpisa, broji neiskorištene i oštećene kovertе sa glasačkim listićima te ih pakuje u providnu plastičnu veću vreću, otvara glasačku kutiju, broji kovertе sa glasačkim listićima koje pakuje u narandžastu vreću zajedno sa plavom kopijom Obrasca brojnog stanja BSM. Nadalje, predsjednik mobilnog tima popunjava Obrazac brojnog stanja BSM, pakuju izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS), Zapisnik o radu biračkog odbora i Obrazac brojnog stanja BSM u providnu plastičnu manju vreću i sve to predaju izornoj komisiji.**

Pitanje broj (96) – tačan odgovor A

Nakon utvrđivanja rezultata glasanja i pakiranja materijala, birački odbor odmah a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta dostavlja izborni materijal izornoj komisiji, koja provjerava da li je materijal spakiran na propisan način i potvrđuje prijem u primopredajnom obrascu izbornog materijala **BO-IK.**

Pitanje broj (97) – tačan odgovor B

Ukoliko birački odbor ne utvrdi pravilno izborne rezultate, općinska/gradska izborna komisija, uz saglasnost Centralne izborne komisije BiH, može naložiti **OTVARANJE VREĆE SA GLASAČKIM LISTIĆIMA**.

Pitanje broj (98) - tačan odgovor B

Ponovno otvaranje vreće vrši se samo za izborne nivoe gdje je došlo do nepravilnog utvrđivanja rezultata glasanja.

Pitanje broj (99) - tačan odgovor B

Pravilno objedinjavanje rezultata obavlja isti birački odbor koji je radio na biračkom mjestu na kojem nisu pravilno utvrđeni izborni rezultati, posebno formiran birački odbor ili poseban tim za brojanje, o čemu odlučuje općinska/gradska izborna komisija.

Pitanje broj (100) – tačan odgovor A

Predsjednik biračkog odbora obavezan je da, prema rasporedu koji utvrdi Centralna izborna komisija BiH, općinskoj/gradskoj izbornoj komisiji dostavi sljedeće podatke:

a) da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme

- b) da li je nakon provedenog glasanja birača biračko mjesto zatvoreno na vrijeme
- c) koliko birača je na biračkom mjestu glasalo i to najmanje dva puta tokom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to izborna komisija zatraži

Literatura:

1. Izborni zakon BiH (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16)
2. Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 29/18)
3. Priručnik za rad biračkih odbora – Opći izbori 2018.

III – Potrebna stručna sprema trenera

Nastavna jedinica	Trener	Stručna sprema
	Certificirano stručno osposobljeni treneri CIK BiH sa uspješno odslušanom obukom i položenim testom znanja	Prema uslovima i pravilima propisanim od CIK BiH

IV – Izvođenje programa obuke

IV.1 RAD U GRUPAMA

Obuka (predavanja i vježbe) će trajati ukupno šest nastavnih sati po 45 minuta, plus vrijeme za pitanja i odgovore. Nastava će biti interaktivna sa kombinovanom realizacijom i to primjenom izlaganja, PowerPoint prezentacija, diskusija i praktične nastave, kroz navođenje primjera iz prakse i praktično izvođenje pojedinih faza procedura, koje se provode u toku izbornog procesa s akcentom na praktičan rad biračkih odbora kod utvrđivanja izbornih rezultata, zatim posebno pravilnog popunjavanja obrazaca, te pakovanja i dostave izbornog materijala.

Cijeli Program će se realizirati u osam dana sa (8) grupa prema slijedećem rasporedu:

Mjesto, datum i vrijeme održavanja edukacije	Izborne komisije koje će prisustvovala edukaciji	Broj učesnika
BIHAĆ <u>Ponedjeljak, 27.08.2018</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Bihać, Bosanski Petrovac, Cazin, Ključ, Bosanska Krupa, Drvar, Kostajnica, Novi Grad, Velika Kladuša, Bužim, Sanski Most, Jajce, Krupa na Uni, Kozarska Dubica, Jezero	65
BANJA LUKA <u>Utorak, 28.08.2018</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Čelinac, Gradiška, Brod, Istočni Drvar, Prnjavor, Laktaši, Oštra Luka, Petrovac, Srbac, Derventa, Prijedor, Banja Luka, Stanari, Dobretići, Travnik, Knežev, Kotor Varoš, Ribnik, Šipovo, Petrovo, Mrkonjić Grad	83
TUZLA <u>Srijeda, 29.08.2018</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Srebrenik, Teočak, Kalesija, Lukavac, Čelić, Banovići, Živinice, Doboj Istok, Zavidovići, Tuzla, Han Pijesak, Osmaci, Vlasenica, Sapna, Srebrenica, Olovo, Zenica, Šekovići, Bratunac, Kakanj, Milići, Zvornik,	92
Brčko <u>Četvrtak, 30.08.2018.</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Domaljevac-Šamac, Orašje, Gradačac, Lopare, Vukosavlje, Odžak, Pelagićevo, Šamac, Donji Žabar, Ugljevik, Usora, Bijeljina, Modriča, Brčko distrikt BiH, Doboj, Tešanj, Teslić, Kladanj, Žepče, Maglaj, Doboj Jug, Gračanica	90
Sarajevo <u>Petak, 31.08.2018.</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Vogošća, Istočna Ilidža, Vareš, Ilidža, Stari Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Hadžići, Kiseljak, Pale, Istočni Stari Grad, Breza, Trnovo FBiH, Pale FBiH, Ilijaš, Centar Sarajevo, Sokolac, Novi Grad Sarajevo, Visoko, Istočno Novo Sarajevo	79
Trebinje <u>Ponedjeljak, 03.09.2018.</u>	Rudo, Kalinovik, Novo Goražde, Foča, Bileća, Rogatica, Trebinje, Ravno, Goražde, Foča FBiH, Gacko, Trnovo RS, Čajniče, Višegrad	46

<u>od 09:00 do 15:00</u>		
Mostar <u>Utorak, 04.09.2018.</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Berkovići, Stolac, Čapljina, Konjic, Jablanica, Ljubinje, Istočni Mostar, Široki Brijeg, Grude, Čitluk, Neum, Kreševo, Ljubuški, Mostar, Nevesinje	55
Livno <u>Srijeda, 05. 09.2018.</u> <u>od 09:00 do 15:00</u>	Glamoč, Posušje, Kupres, Busovača, Bugojno, Vitez, Donji Vakuf, Fojnica, Tomislavgrad, Prozor-Rama, Bosansko Grahovo, Livno, Kupres RS, Gornji Vakuf-Uskoplje, Novi Travnik	51

IV.2 Minimalni materijalni uvjeti za izvođenje obuke

Prostor	Oprema/materijal	Nastavni predmet
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća,	Laptop sa svim priključcima, video-bim, ozvučenje cca 500 w sa minimum jednim stalkom i jednim mobilnim mikrofonom; flip-chart; flomasteri; selotejp 4 pakovanja po jednoj grupi;	Sastav biračkog odbora i pojedinačne nadležnosti
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća organizovanih kao 4 biračka mjesta	Oznake za BM, Glasačka kutija-papirne,	Procedure rada BO prije dana izbora i na dan izbora – <u>redovno BM</u>
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća organizovanih kao 4 biračka mjesta	Testni glasački listići, Set obrazaca za biračko mjesto, glasačka kutija-papirne, vreće za pakovanje glasačkog materijala, olovke različitih boja (plava i crvena), stikeri, makaze	<u>Brojanje</u> glasačkih listića i popunjavanje obrazaca – <u>redovno BM</u>
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća organizovanih kao 4 biračka mjesta	Setovi obrazaca i koverata za BM za glasanja u odsustvu	Procedure rada na BM za glasanje <u>u odsustvu</u>
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća organizovanih kao 4 mobilna tima	Setovi obrazaca i koverata za mobilni tim	Procedure rada <u>mobilnog tima</u>
Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća organizovanih kao 4 BM	Setovi obrazaca i kovereta za BM za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića	Procedure rada na BM ovlaštenom <u>za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića</u>

Sala 80m2 sa minimum 85 stolica, osam manjih stolova ili četiri veća,	Laptop sa svim priključcima, video-bim, ozvučenje cca 500 w sa minimum jednim stalkom i jednim mobilnim mikrofonom; flip-chart; flomasteri; selotejp 4 pakovanja po jednoj grupi	Krivična i prekršajna odgovornost članova biračkog odbora
---	--	---

V OKVIRNI NASTAVNI PROGRAMI

V.1 PROGRAMSKI SADRŽAJI

Oblast/područje	Nastavne cjeline	Broj minuta
SASTAV BIRAČKOG ODBORA I POJEDINAČNE NADLEŽNOSTI ČLANOVA	1. OPĆE O IZBORNOJ ADMINISTRACIJI	30 min
	2. BIRAČKI ODBORI, VRSTA I BROJ ČLANOVA	
	3. IMENOVANJE ČLANOVA BIRAČKIH ODBORA	
	4. DUŽNOSTI ČLANOVA BIRAČKIH ODBORA	
RAD BIRAČKOG ODBORA DAN PRIJE IZBORNOG DANA	1. PRIJEM I KONTROLA IZBORNOG MATERIJALA	30 min
	2. UREĐENJE BIRAČKOG MJESTA SA PRAKTIČNOM VJEŽBOM	
RAD BIRAČKOG ODBORA TOKOM GLASANJA	1. OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA	30 min
	2. ODREĐIVANJE DUŽNOSTI ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA	
	3. POSTUPAK RADA ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA TOKOM GLASANJA	
	4. IZVJEŠTAVANJA I VOĐENJE ZARBO I DR. EVIDENCIJA	
	5. RAD SA POSMATRAČIMA	
	6. POSTUPAK ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	

PREBROJAVANJE GLASOVA NA BIRAČKOM MJESTU (TEORIJA/PRAKTIČNA VJEŽBA)	1. PRIPREME ZA POČETAK PREBROJAVANJA	120 min
	2. OSNOVNE RADNJE PREBROJAVANJA GLASAČKIH LISTIĆA	
	3. UTVRĐIVANJE BROJA ZADUŽENIH GLASAČKIH LISTIĆA	
	4. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA U KUTIJI	
	5. BROJANJE GLASOVA - SISTEM VEĆINSKOG GLASA	
	6. BROJANJE GLASOVA PO POLITIČKIM SUBJEKTIMA - SISTEM PROPORCIONALNE ZASTUPLJENOSTI)	
	7. BROJANJE GLASOVA ZA KANDIDATE UNUTAR KANDIDATSKE LISTE	
PREDAJA OBRAZACA I IZBORNOG MATERIJALA	1. NAČIN DOSTAVE OBRAZACA SA REZULTATIMA	30 min
	2. PAKOVANJE I PREDAJA VREĆA SA IZBORNIM MATERIJALOM (ŠEME PAKOVANJA)	
RAD SPECIFIČNIH BIRAČKIH ODBORA	1. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU	30 min
	2. BIRAČKO MJESTO ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH GLASAČKIH LISTIĆA	
	3. RAD MOBILNOG TIMA	
ZAKONITOST RADA BIRAČKOG ODBORA	1. KRIVIČNA I PREKRŠAJNA ODGOVORNOST BIRAČKO ODBORA	30 min

Nastavna jedinica	Očekivani rezultati	Nastavni sadržaj
<i>Sastav biračkog odbora</i>	- stjecanje znanja o sastavu biračkog odbora, o načinu imenovanja, o aktima o imenovanju, o postupku dodjele mjesta u biračkom odboru, o organizaciji i uređenju biračkog mjesta, te o pojedinačnim dužnostima predsjednika biračkog odbora i ulozi članova biračkog odbora u procesu glasanja - stjecanje slike o odgovornostima biračkog odbora kao organa za provođenje izbora, odgovornosti predsjednika biračkog odbora te pojedinačne odgovornosti članova biračkog odbora za obavljanje dužnosti u sastavu istog	• Objašnjenje člana 2. 19 Izbornog zakona BiH člana 15 Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini. • objašnjenje procedure žrijebanje za dodjelu mjesta u biračkom odboru (član 2.19 stav 8 IZBiH). • objašnjene procedure predlaganja članova BO od strane političkih stranaka i procedure imenovanja predsjednika i članova BO od strane OIK/GIK. • uvid u sadržaj oglednog primjerka i osnovnih dijelova akta o imenovanju predsjednika i članova BO (zaglavlje, preambula, dispozitiv, obrazloženje, pravna pouka, potpis i pečat).
<i>Krivična i prekršajna odgovornost članova biračkog odbora</i>	-stjecanje znanja o obilježjima prekršajnih i krivičnih djela iz oblasti izbornog procesa i prekršajnim i krivičnim sankcijama koje su zapriječene počiniteljima tih djela -Stjecanje znanja o radnjama i postupcima predsjednika i članova biračkog odbora koje predstavljaju povrede odredaba Izbornog zakona BiH -Stjecanje znanja o proceduri utvrđivanja odgovornosti predsjednika i članova biračkog odbora kod kršenja izbornih procedura -Stjecanje znanja o odgovornosti biračkog odbora kao organa za prpovođenje izbora i članova biračkog odbora pojedinačno za povrede Izbornog zakona BiH -Stjecanje znanja o sankcijama koje se mogu izreći za pojedine povrede dužnosti utvrđene Izbornim zakonom (kazne za prekršaje, pokretanje krivične odgovornosti)	•Objašnjenje Poglavlja 19 Izbornog zakona BiH •Objašnjenje Glave petnaeste Krivičnog zakona BiH - Krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, članovi 150-155a • Objašnjenje Glave sedamnaeste krivičnog zakona Federacije BiH - Krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, posebno članovi 194-199a • Objašnjenje Glave XIX Krivična djela protiv izbornih prava, Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 64/17 od 13.07.2017). • Objašnjenje Glave sedamnaeste Krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, posebno članovi 191-196. •Cilj edukacije je da se metodom „ranog upozorenja“ budući predsjednici i članovi biračkih odbora upoznaju sa odredbama Krivičnog zakona (Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine), kao i prekršajnim

		odredbama propisanim u Poglavlju 19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, s ciljem podizanja svijesti o potrebi dosljednog zakonskog izvršavanja obaveza predsjednika i članova biračkih odbora. • Objašnjenje odredaba člana 6.7. i 6.8. Izbornog zakona BiH • Objašnjenje člana 19.8. tačke a), e), l), m), n), o), p), r), s) i t) Izbornog zakona BiH • Uvid u sudsku praksu, odluke CIK-a o izricanju prekršajnih sankcija zbog povreda Izbornog zakona • Prikaz najčešćih primjera povreda Izbornog zakona BiH od strane predsjednika i članova biračkog odbora.
<i>Procedure rada BO prije dana izbora i na dan izbora – redovno BM</i>	- stjecanje znanja o načinu, procesu i rokovima preuzimanja kontigenta osjetljivog izbornog materijala (kutije s glasačkim listićima za redovno biračko mjesto) i neosjetljivog izbornog materijala, njegovog označavanja, uskladištenja, čuvanja i osiguranja, o shemi rasporeda biračkog mjesta, o procesu zaduženja i sadržaju primopredajnih obrazaca izbornog materijala (PO-1, PO-2, PO-3, PO-4, PO-5, PO-5B) i sačinjavanju zapisnika o radu biračkog odbora (ZARBO), o vremenu i načinu otvaranja i zatvaranja redovnog biračkog mjesta; izvještavanju izborne komisije i dostavljanje podataka izbornoj komisiji u toku izbornog dana; o sačinjavanju zapisnika o primopredaji izbornog materijala (Obrazac BO-IK) - Stjecanje znanja o dužnostima predsjednika i	• objašnjenje članova 5.3 i 5.4 Izbornog zakona BiH i Dijela drugog Pravilnika o provođenju izbora u Bosni Hercegovini. i. upoznavanje sa sadržajem obrazaca za primopredaju izbornog materijala (Obrazac BO-IK PO-1, PO-2, PO-3, PO-4, PO-5, PO-5B) • uvid u izborni materijal koji zadužuje biračko mjesto (ZARBO, obrasce BS, ZR , vreće i dr.) • objašnjenje i praktični prikaz prijema i kontrole primljenog izbornog materijala • objašnjenje i praktični prikaz uređenja biračkog mjesta • objašnjenje člana 3,4,5. i 6. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini - pojma izborni materijal (osjetljivi i neosjetljivi), dostave, pakovanja i primopredaje • objašnjenje vrsta biračkih mjesta i posebnosti redovnog biračkog mjesta • objašnjenje člana 16. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini,

	članova biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta na izborni dan, podjeli zaduženja u biračkom odboru (kontrola reda, identifikacija birača, izdavanje glasačkih listića, kontrola glasačke kutije)	odnosno radnji koje poduzima birački odbor dan prije izbora • objašnjenje člana 17. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, odnosno radnji koje poduzima birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta, kao i pravilno postupanje u slučaju neispravnosti pakiranje glasačkih listića • objašnjenje redoslijeda radnji na redovnom biračkom mjestu nakon zatvaranja - radnje prebrojavanja glasačkih listića, utvrđivanje rezultata, popunjavanje obrazaca, pakiranje izbornog materijala i predaja izornoj komisiji • uvid u sadržaj obrazaca koje popunjava birački odbor prije dana izbora i u svim fazama rada na dan izbora (prije otvaranja biračkog mjesta, otvaranje biračkog mjesta, rad na biračkom mjestu, zatvaranje biračkog mjesta) • Prezentacija i objašnjenje sadržaja odredbi člana 5.5. – do 5.9. Izbornog zakona BiH i člana 15. Pravilnika o provođenju izbora u BiH na način da se ukaže na suštinu dužnosti predsjednika i članova biračkog odbora, • Objašnjenje procedure prijema materijala od izborne komisije i postupanje s izbornim materijalom s posebnim osvrtom na odgovornost za bezbjednost izbornog materijala (član 16. Pravilnika o provođenju izbora u BiH) • Objašnjenje važnosti utvrđivanja identiteta birača, posebno ukazati na odredbu člana 5.12. stav 3. i 4. Izbornog zakona BiH, zj. važeće lične isprave birača koje se koriste kod identifikacije birača. • Ukazati na važnost utvrđivanja sadržaja osjetljivog izbornog materijala i važnost tačnog popunjavanja obrazaca ZARBO (zapisnik o radu biračkog odbora) • Objasniti situacije kad se produžava odnosno prekida proces glasanja na biračkom mjestu
--	--	---

		• Objašnjenje procedure glasanja predsjednika i članova biračkog odbora (član 19. Pravilnika o provođenju izbora u BiH) Objašnjenje procedure glasanja slijepog, nepismenog ili fizički nesposobnog birača (član 5.19. Izbornog zakona BiH i član 21. Pravilnika o provođenju izbora u BiH) • Objašnjenje procedure i uslova za udaljenje predsjednika i članova biračkog odbora s biračkog mjesta (član 6.5. Izbornog zakona BiH i član 25. Pravilnika o provođenju izbora u BiH) • Ukazati na obavezu osiguranja tajnosti glasanja na biračkom mjestu (član 5.16. izbornog zakona BiH) • Objašnjenje uloge posmatrača političkih subjekata na biračkom mjestu s akcentom na to da se posmatrači ne smiju miješati u rad biračkog odbora • Objasniti važnost unošenja svih "događaja" na biračkom mjestu u zapisniku o radu biračkog odbora (ZARBO – Z8) • Objašnjenje procedure zatvaranja biračkog mjesta (član 5.9. Izbornog zakona BiH i član 26. Pravilnika o provođenju izbora) • Uvid u instrukciju/podsjetnik za rad biračkog odbora na dan izbora sačinjen od strane izborne komisije osnovne izborne jedinice (GIK Zenica) Prikaz šeme biračkog mjesta.
Brojanje glasačkih listića i popunjavanje obrazaca – redovno BM	- stjecanje znanja o proceduri utvrđivanja zaduženih glasačkih listića (član 34. Pravilnika o provođenju izbora), o redosljedu radnji prilikom brojanja, upisivanju podataka u obrasce brojnog stanja (BS, BSM, BSN, BSNO), obrasce za zbirne rezultate većinski glas i obrazac za zbirne rezultate otvorena lista (ZR), korištenje pomoćnog obrasca za brojanje, izgled koverta/omotnice za nepotvrđene glasačke listiće,	Objašnjenje Člana 35. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni Hercegovini vezano za osnovne procedure brojanja glasačkih listića na biračkom mjestu Praktična vježba osnovnih radnji brojanja glasačkih listića • utvrđivanje broja zaduženih glasačkih listića • brojanje glasačkih listića u kutiji • brojanje glasova sistem većinskog glasa

	izgled kovert/omotnice za mobilne tuimove,	• brojanje glasova po politički subjektima (sistem proporcionalne zastupljenosti) i • brojanje glasova za kandidate unutar kandidatske liste Uvid i praktična vježba popunjavanja obrazaca za biračko mjesto (ZARBO, Obrazac BS, Obrazac ZR, Pomoćni obrazac idr.) detaljno objašnjenje procedure brojanja glasačkih listića na redovnom biračkom mjestu, kako je propisano Pravilnikom o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini detaljno objašnjenje procedure utvrđivanja rezultata brojanja na biračkom mjestu – većinski glas i sistem proporcionalne zastupljenosti i pravilno unošenje rezultata u propisane obrasce detaljno objašnjenje postupka pakiranja izbornog materijala i dostava materijala izornoj komisiji praktičan rad učesnika obuka – brojanja glasačkih listića (većinski glas i sistem proporcionalne zastupljenosti), pravilno utvrđivanje rezultata brojanja, pravilno unošenje rezultata brojanja u obrace i pravilno pakiranje izbornog materijala
Procedure rada na BM za glasanje u odsustvu	-Sticanje znanja o načinu, proceduri i rokovima preuzimanja izbornog materijala od OIK-e -Sticanje znanja o načinu glasanja na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu u skladu sa čl.44.Pravilnika o provođenju izbora u BiH -Sticanje znanja o pravilnom razvrstavanju i prebrojavanju koverti s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama za koje se glasalo ili po oznakama kombinacija glasačkih listića na kovertama -Stiču znaja o kontroli brojanja koverata po osnovnim izbornim	Objašnjenje Člana 22., 44. i 56. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni Hercegovini vezano za osnovne procedure brojanja koverata na biračkom mjestu u odsutnosti. Uvid i praktični prikaz popunjavanja obrazaca (ZARBO, i BSO)

	jedinicama za koje se glasalo, i njihovom pravilnom unosu u Obrazac za brojno stanje za glasanje u odsustvu -Stiču znanja o pravilnom vezivnju koverata za glasanje u odsustvu sa istim kombinacijama glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasali, i njihovom pakovanju u odgovarajuću zaštitnu vreću crvene boje, providnu veću zaštitnu vreću i providnu manju zaštitnu vreću -Sticanje znanja o pravilnom pakovanju i predaji kopija Obrazca za brojno stanje sa unesenim rezultatima izbrojanih koverti za izborne jedinice za koje su biraču glasali na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu -crvene kopije za predsjednika b.o. i zelene kopije za predsjednika izborne komisije	
<i>Procedure rada na BM ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića</i>		Objašnjenje Člana 23. i 57. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni Hercegovini vezano za osnovne procedure izdavanja glasačkih listića i brojanja koverata na biračkom mjestu u odsutnosti. Uvid i praktični prikaz popunjavanja obrazaca (ZARBO, i BSN)
<i>Procedure rada mobilnog tima</i>	Sticanje znanja o razlozima i proceduri odobravanja glasanja putem mobilnog tima za birače s posebnim potrebama. Sticanje znanja o ulozi posmatrača rada mobilnih timova. Sticanje znanja o brojanju	Objašnjenje Člana 45. i 58. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni Hercegovini vezano za osnovne procedure brojanja koverata sa listićima glasača koji su glasali putem mobilnog tima. Uvid i praktični prikaz popunjavanja obrazaca (ZARBO, i BSM)

VI – Metodičke upute

VI.1. Program obuke je sačinjen po modelu TOT (*The Training of Trainers*) tj. obuka trenera.

Obuka trenera (TOT) je proces profesionalnog učenja na visokom nivou za kvalifikovane trenere (predsjednike i članove općinskih i gradskih izbornih komisija) koji će pružiti obuku i pomoć u izgradnji kapaciteta za implementaciju programa edukacije predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika. TOT angažira učesnike u sveobuhvatnom, jednodnevnom procesu distributivnog učenja koji gradi i obnavlja znanje i vještine potrebne za efikasno obučavanje edukatora radi prenošenja znanja na članove biračkih odbora, zasnovanog na sadržajnoj i metodičkoj triangulaciji.

Postojećim fondom od šest školskih sati (90 minuta teoretske i 180 minuta praktične nastave) potrebno je ostvariti cilj i zadaće trenera (predsjednici i članovi općinskih i gradskih izbornih komisija) koji će potom izvršiti obuku i certificiranje predsjednika i članova biračkih odbora u BiH prema Jedinstvenom nastavnom planu i programu kojega je donijela Centralna izborna komisija BiH i u skladu sa ovom Jedinstvenom metodologijom.

Trenerima - polaznicima programa obuke, neophodno je ponuditi teme i ostale sadržaje koje će im omogućiti da steknu nova i obnove postojeća znanja u pogledu sadržaja nastavnih jedinica, kao i u pogledu metodike izvođenja nastave, korišćenja metodičko-didaktičkih sredstava i najefikasnijeg načina provjere stečenog znanja.

U izboru praktičnih vježbi i aktivnosti prednost treba dati onim sadržajima koje će polaznici obuke moći usvojiti prema osobnoj motivaciji i funkciji koju vrše (predsjednik ili član izborne komisije), kao i u odnosu na činjenicu da li su novoimenovani predsjednici i članovi ili članovi koji nisu prošli već realizirane programe stručnog osposobljavanja za rad u izbornoj komisiji i certifikiranja za te poslove.

VI.2. Obuka trenera po svojoj strukturi i programskim sadržajima u odnosu na druge nivoe obuke treba biti što više konkretnija s dominantnim praktičnim izvođenjem nastave, te se preporučuje sljedeće:

- iz jedinstvenog Plana i programa edukacije članova organa za provođenje izbora Centralne izborne komisije BiH, koji je temelj za ovaj nivo obuke, odabrati nastavnu cjelinu i teme koje su neophodne za ostvarenje cilja obuke (S8), poštujući potrebe općinskih i gradskih izbornih komisija i članova biračkih odbora za efikasnim i zakonitim realiziranjem izbornog procesa u BiH;

- u realizaciji obuke potrebno je voditi računa o adekvatnom doziranju, distribuciji i nadgledanju obima opterećenja slušalaca po satu;
- obavezno koristiti različita nastavna sredstva i pomagala, kao što su računari, video projekcije, ogledne primjerke glasačkih listića, video i audio spotove, ogledne obrasce, letke, glasačke kutije, crvene i plave hemijske olovke itd.;
- vrednovanje rada polaznika i postignutih rezultata obuke provoditi uzimajući u obzir zakonske obveze učesnika u izbornom procesu, realne mogućnosti svakog pojedinog polaznika i njegov cjelokupni napredak ostvaren tokom vršenja dužnosti predsjednika/člana OIK/GIK i rada tokom obuke.

VI.3. Obaveze predavača/trenera su:

- održati nastavu u planiranim terminima i odobrenom vremenskom planu u trajanju od najviše jednog (1) školskog sata teoretske i najviše dva (2) školska sata praktične nastave;
- da na pedagoški osmišljen i uređen sistem, u skladu sa odobrenom Jedinstvenom metodologijom, realizira stručno osposobljavanje slušalaca obuke iz okvira zadate teme;
- da izvrši pripremu za održavanje predavanja, vodi dnevnik rada i plan izlaganja sa tačno utvrđenom strukturom predavanja podjeljenom u tri osnovne cjeline: uvodni dio, glavno izlaganje i zaključak;
- da pripremi PowerPoint prezentaciju za svaku nastavnu jedinicu koju prezentira;
- da prilikom izvođenja nastave koristi različita nastavna sredstva i pomagala, kao što su računari, video projekcije, ogledni primjerci glasačkih listića, video i audio spotove, ogledne obrasce, letke, glasačke kutije, crvene i plave hemijske olovke itd.;
- da daje stručna objašnjenja i odgovara na postavljena pitanja od strane polaznika obuke;
- da učestvuje u testiranju kandidata i ocjeni testova;
- da sačini narativni izvještaj o organizaciji i rezultatima obuke.

VII - CILJEVI I ZADACI PROGRAMA EDUKACIJE

Osim općih ciljeva, stručnog znanja i određenih vještina, program edukacije polaznicima obuke treba omogućiti:

- ii. znanja i sticanje praktičnih vještina načina treninga i obuke članova biračkih odbora;
- iii. znanja i sticanje praktičnih vještina iz oblasti imenovanja članova biračkih odbora;
- iv. znanja i sticanje praktičnih vještina o načinu prijema i kontroli izbornog matrijala;
- v. znanja i sticanje praktičnih vještina o uređenju biračkog mjesta;
- vi. znanja i sticanje praktičnih vještina o procesu i radu biračkog odbora tokom glasanja;
- vii. znanja i sticanje praktičnih vještina o prebrojavanju glasačkih listića;
- viii. znanja i sticanje praktičnih vještina o pakovanju i predaji izbornog matrijala;
- ix. znanja i sticanje praktičnih vještina o popunjavanju obrazaca na biračkom mjestu; i izvještavanju.

VIII - NASTAVNE METODE I METODIČKI OBLICI RADA

- rad na izvornom tekstu (npr. novinski članak, odlomak iz literature i sl.
- rad u grupama, saradničko učenje, predavanje, iznošenje slučajeva iz prakse; sudska praksa, itd.

VIII.1. MJESTO IZVOĐENJA NASTAVE JE

- predavanja i praktičan rad u odgovarajućoj sali

VIII.2. NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA SU

- tekstualna
- audiovizuelna

VIII.3. PROVJERAVANJE ZNANJA

- **Topli medij (informativan):** usmeno ispitivanje, izlaganje sadržaja vlastitih odluka, - izlaganje mogućih situacija, dešavanja i njihovog uspješnog sprečavanja, prevazilaženja ili otklanjanja, rješavanje mogućih provokacija, različitih oblika izazivanja prividnog nepoštivanja izbornog procesa od različitih vanjskih uticaja, ili nereda u blizini biračkog mjesta.
- **Hladni medij (eliminatoran):** pisani test

• **Zalaganje polaznika obuke tokom trajanja edukacije**

- **Tokom** trajanja obavezne edukacije, polaznici obuke slušaju, prate i interaktivnim pristupom učestvuju u realizaciji obuke o aktivnostima izbornog procesa iz svoje nadležnosti i o tome pokazuju stečeno znanje kroz rezultate testiranja, a sve s ciljem zakonite i uspješne provedbe izbora.

Program edukacije obuhvata sve izborne aktivnosti koje su dužne provesti gradske/općinske izborne komisije i to:

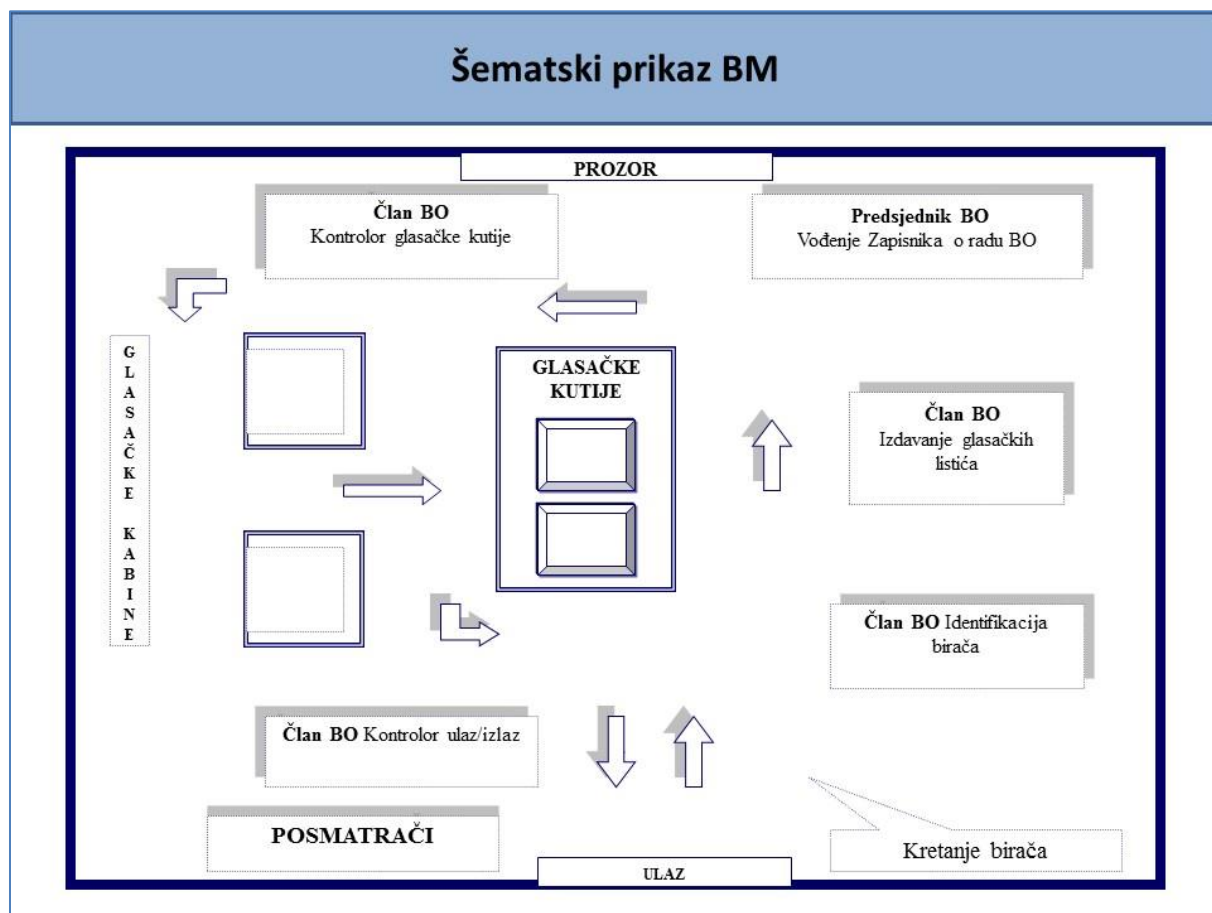
- proces imenovanja biračkih odbora: dodjela pozicija političkim subjektima u biračkim odborima, dostava prijedloga kandidata za biračke odbore, imenovanje predsjednika i članova biračkih odbora i obuka i certificiranje predsjednika i članova biračkih odbora;
- akreditiranje posmatrača;
- prijem i provjera izbornog materijala;
- određivanje i provjera lokacija biračkih mjesta;
- predaja izbornog materijala biračkim odborima;
- izborni dan: servis biračima, biračkim odborima i političkim subjektima;
- unos u aplikaciju, objedinjavanje izbornih rezultata na nivou osnovne izborne jedinice;
- prijem izbornog materijala od biračkih odbora;
- predaja izbornog materijala CIK BiH.

* * *

PRILOZI

ŠEME BM

Šematski prikaz BM

OBRAZAC ZR

NAZIV IZBORA

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС)		ZR / ЗР
NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР / ЗБРОЈ ГЛАСОВА	Kandidat Кандидат	Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1) Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обрасца за бројно стање)			
2) Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji Број гласачких листића у гласачкој кутији			
3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 – red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Тест тачности ред 1 – ред 2; ако нису исти уписати разлику			
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići А) Неважећи неозначени гласачки листићи			
B) Nevažeći ostali glasački listići Б) Неважећи остали гласачки листићи			
C) Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B) Ц) Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред Б)			
D) Ukupan broj važećih glasova Д) Укупан број важећих гласова			
E) Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D) Е) Укупан број свих гласачких листића (ред Ц + ред Д)			
F) Test tačnosti / točnosti red / redak E – red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Ф) Тест тачности ред Е – ред 2; ако нису исти уписати разлику			
Serijski broj pečata za zaštitu vreću sa glasačkim listićima za bирачког општина (BIJELE) Серијски број печата за заштитну врећу са гласачким листићима за начелника општине (БИЈЕЛА)			
UKUPNO (= red / redak D) УКУПНО (= ред Д)			

Potpisani se izjavljuju da ovi brojevi tačno / tačno odražavaju aktivnosti brojanja / brojanja na ovom biračkom mjestu.

Potpisani se izjavljuju da ovi brojevi tačno odražavaju aktivnosti brojanja / brojanja na ovom biračkom mjestu.

IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIŠ ПОТПИС	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIŠ ПОТПИС
PREDSEJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК		ČLAN 3 ЧЛАН 3	
ČLAN 1 ЧЛАН 1		ČLAN 4 ЧЛАН 4	
ČLAN 2 ЧЛАН 2		ČLAN 5 ЧЛАН 5	

Obrazac ZR – sistem proporcionalne zastupljenosti

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA									
OBRAC ZA ZBIRNE / ZBOJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / ОБРАЗАК ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА)								ZR / ЗР	
NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ								ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	

RB. РБ.	Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова			
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

RB. РБ.	Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова			
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
UKUPNO (= red / redok D) УКУПНО (= ред Д)					

Извршитељ извршава да ли је један од ових / једно од ових извршила / једна од ових извршила своју дужност.	IME I PREZIME (TISKANIM GLAVNIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ ГЛАВНИМА)	ПОТПИС ПОТПИС	GLAS I ГЛАС I	IME I PREZIME (TISKANIM GLAVNIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ ГЛАВНИМА)	ПОТПИС ПОТПИС	GLAS II ГЛАС II
Потписатеља не гарантује да није бирачки место / бирачко мјесто истакао / истакла на основу извршених послова.	GLAS III ГЛАС III		GLAS IV ГЛАС IV			GLAS V ГЛАС V

POMOĆNI OBRAZAC

[illegible]

Vremenski plan aktivnosti Općih izbora 2018. u Bosni i Hercegovini

R/B	Aktivnost	Početak	Kraj	Trajanje	2018											
					maj		jun		jul		avg		sep		okt	
					6.5	13.5	20.5	27.5	3.6	10.6	17.6	24.6	1.7	8.7	15.7	22.7
1	Odluka o raspisivanju izbora	8.5.2018	8.5.2018	,14w												
2	Dostavljanje Planova za izlaganje PBS	9.5.2018	4.6.2018	3,86w												
3	Izlaganje PBS	9.6.2018	9.7.2018	4,43w												
4	Podnošenje zahtjeva za promjenu biračke opcije (rasejelena lica)	9.5.2018	24.7.2018	11w												
5	Određivanje biračkih mjesta	9.5.2018	3.8.2018	12,43w												
6	Ažuriranje podataka o biračima	9.5.2018	23.8.2018	15,29w												
7	Upućivanje poziva političkim subjektima za BO	5.8.2018	7.8.2018	,43w												
8	Dodjela pozicija političkim subjektima u BO	8.8.2018	8.8.2018	,14w												
9	Dostavljanje prijedloga za članove BO	9.8.2018	15.8.2018	1w												
10	Donošenje Odluke o imenovanju BO	16.8.2018	7.9.2018	3,29w												
11	Izrada izvoda za galsače koji glasju putem Mobilnog tima	20.8.2018	17.9.2018	4,14w												
12	Obuka članova BO	8.9.2018	5.10.2018	4w												
13	Prijem neosjetljivog izbornog materijala	10.9.2018	15.9.2018	,86w												
14	Prijem osjetljivog izbornog maaterijal	26.9.2018	4.10.2018	1,29w												
15	Plaćeno političko oglašavanje	7.9.2018	6.10.2018	4,29w												
16	Zabrana objavljivanja rezultata ispitivanja javnog mnijenja	5.10.2018	5.10.2018	,14w												
17	Zaduživanje biračkih odbora izbornim materijalom	6.10.2018	6.10.2018	,14w												
18	Zabrana medijskog izvještavanja i ubašča političkih subjektatau javnim aktivnostima	6.10.2018	7.10.2018	,29w												
19	Izborni dan	7.10.2018	7.10.2018	,14w												
20	Prikupljanje, unos i obrada podataka i izvještavanje CIK BiH	7.10.2018	8.10.2018	,29w												
21	Pravilno objedinjavanje rezultata izbora	8.10.2018	9.10.2018	,29w												
22	Potvrđivanje rezultata izbora	6.11.2018	6.11.2018	,14w												

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16) i člana 20. stav (4) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na __. sjednici, održanoj _____.2018.godine, donijela

Nacrt

ODLUKU

utvrđivanju pitanja za izradu testova, kao i kriterija za provjeru znanja predsjednika, članova i njihovih zamjenika za Opće izbore 2018. godine

Član 1. (Predmet)

Ovom odlukom utvrđuje se lista pitanja, lista tačnih odgovora sa pojašnjenima, tipovi testova i broj pitanja u testovima, kriteriji koje trebaju zadovoljiti predsjednici i članovi biračkih odbora, kao i njihovi zamjenici prilikom provjere znanja, koji će se koristiti za Opće izbore 2018. godine i postupanje izborne komisije prilikom obuke i poslije završene provjere znanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika.

Član 2. (Liste pitanja i tačnih odgovora sa pojašnjenima)

(1) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) utvrđuje Listu pitanja za sticanje znanja predsjednika i članova biračkih odbora, od 100 pitanja, koja će biti osnov za formiranje testova koji će se koristiti za provjeru znanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika za Opće izbore 2018. godine.

(2) Lista pitanja iz stava (1) ovog člana je sastavni dio ove odluke.

(3) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje Listu tačnih odgovora sa pojašnjenima za sva pitanja sa Liste iz stava (1) ovog člana.

(4) Lista tačnih odgovora sa pojašnjenima iz stava (3) ovog člana je sastavni dio ove odluke.

(5) Lista pitanja iz stava (1) ovog člana i lista tačnih odgovora sa pojašnjenima iz stava (3) ovog člana će koristiti svim imenovanim predsjednicima i članovima biračkih odbora, kao i njihovim zamjenicima za pripremanje prije pristupanja provjeri znanja.

Član 3. (Tipovi testova i broj pitanja)

(1) Za provjeru znanja predsjednika i članova biračkih odbora kao i njihovih zamjenika, Centralna izborna komisija BiH će 40 dana prije dana održavanja Općih izbora 2018. godine posebnom odlukom utvrditi tri tipa različitih testova sa po 20 različitih pitanja.

(2) Odluku i testove iz stava (1) ovog člana će Centralna izborna komisija BiH dostaviti svim izbornim komisijama.

Član 4. (Kriteriji za provjeru znanja)

(1) Imenovani predsjednici biračkih odbora i njihovi zamjenici, koji tačno odgovore na 18 pitanja, odnosno 90% pitanja iz testa, smatrat će se da su uspješno prošli provjeru znanja.

(2) Imenovani članovi biračkih odbora i njihovi zamjenici, koji tačno odgovore na 12 pitanja, odnosno 60% pitanja iz testa, smatrat će se da su uspješno prošli provjeru znanja.

Član 5. (Postupanje izborne komisije)

(1) Izborna komisija će, odmah nakon obuke, imenovanim predsjednicima biračkih odbora i njihovim zamjenicima dati materijal za učenje, priručnik o radu biračkog odbora, listu sa pitanjima iz člana 2. stav (1) ove odluke, listu tačnih odgovora sa pojašnjenjima iz člana 2. stav (3) ove odluke i ostaviti rok, koji ne smije biti kraći od tri dana, za pripremu istih za provjeru znanja.

(2) Nakon završene obuke i provjere znanja imenovanih predsjednika biračkih odbora i njihovih zamjenika, izborna komisija će pristupiti obuci i provjeri znanja članova biračkih odbora i njihovih zamjenika i odmah nakon obuke istim dati materijal za učenje, priručnik o radu biračkog odbora, listu sa pitanjima iz člana 2. stav (1) ove odluke, listu tačnih odgovora sa pojašnjenjima iz člana 2. stav (3) ove odluke i ostaviti rok, koji ne smije biti kraći od tri dana, za pripremu članova biračkih odbora i njihovih zamjenika za provjeru znanja.

(3) Poslije završene provjere znanja, u zavisnosti od uspješnosti provjere znanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, izborna komisija će postupiti na slijedeći način:

- a) ukoliko imenovani predsjednik biračkog odbora zadovolji kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, a njegov zamjenik ne zadovolji isti kriterij, zamjenik će biti razriješen i na njegovu poziciju će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati zamjenika predsjednika biračkog odbora umjesto razriješenog iz svoje evidencije;
- b) ukoliko imenovani predsjednik biračkog odbora ne zadovolji kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, a njegov zamjenik zadovolji isti kriterij, zamjenik će biti imenovan za predsjednika biračkog odbora a imenovani predsjednik će biti razriješen i na poziciju zamjenika predsjednika će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati iz svoje evidencije;

- c) ukoliko imenovani predsjednik biračkog odbora i njegov zamjenik ne zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, a ni kriterij propisan u članu 4. stav (2) ove odluke bit će razriješeni i na njihovu poziciju će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati predsjednika biračkog odbora i njegovog zamjenika umjesto razriješenih iz svoje evidencije;
- d) ukoliko imenovani predsjednik biračkog odbora i njegov zamjenik ne zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, a zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (2) ove odluke, izborna komisija će prvo organizovati obuku članova i njihovih zamjenika tog biračkog mjesta, kojoj ponovo mogu prisustvovati imenovani predsjednik i njegov zamjenik koji nisu zadovoljili zadati kriterij u prvoj obuci. Poslije završene procedure obuke i provjere znanja tog biračkog odbora, ukoliko izborna komisija ima člana biračkog odbora i njegovog zamjenika koji zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, imenovat će iste za predsjednika biračkog odbora i njegovog zamjenika. Ukoliko izborna komisija poslije završene procedure obuke i provjere znanja tog biračkog odbora ne bude imala člana biračkog odbora i njegovog zamjenika koji zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (1) ove odluke, razriješit će imenovanog predsjednika biračkog odbora i njegovog zamjenika i na njihovo mjesto obučiti, izvršiti provjeru znanja i imenovati iz svojih evidencija;
- e) ukoliko imenovani član biračkog odbora zadovolji kriterij propisan u članu 4. stav (2) ove odluke, a njegov zamjenik ne zadovolji isti kriterij, zamjenik će biti razriješen i na njegovu poziciju će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati zamjenika člana biračkog odbora umjesto razriješenog iz svoje evidencije;
- f) ukoliko imenovani član biračkog odbora ne zadovolji kriterij propisan u članu 4. stav (2) ove odluke, a njegov zamjenik zadovolji isti kriterij, zamjenik će biti imenovan za člana biračkog odbora a imenovani član će biti razriješen i na poziciju zamjenika člana će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati iz svoje evidencije
- g) ukoliko imenovani član biračkog odbora i njegov zamjenik ne zadovolje kriterij propisan u članu 4. stav (2) ove odluke bit će razriješeni i na njihovu poziciju će izborna komisija metodom propisanom u stavu (2) ovog člana obučiti i imenovati člana biračkog odbora i njegovog zamjenika umjesto razriješenih iz svoje evidencije;

(4) Izborna komisija, poslije završene provjere znanja, može promijeniti pozicije predsjednika biračkog odbora i njegovog zamjenika, odnosno člana biračkog odbora i njegovog zamjenika na način da imenovanog predsjednika, odnosno člana imenuje za zamjenike, a njihove zamjenike imenuje za predsjednika, odnosno člana ukoliko zamjenici daju više tačnih odgovora od predjednika, odnosno člana.

Član 6.

(Stupanje na snagu i objava)

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS",

“Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH
www.izbori.ba.

Broj: _____/18

Sarajevo, 23.08.2018.

Predsjednica

Dr. Irena Hadžiabdić

LITERATURA

1. Izborni zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16)
2. Pravilnik o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
3. Pravilnik o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
4. Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
5. Pravilnik o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
6. Uputstvo o utvrđivanju kvalifikacija, broja, imenovanju i razrješenju i obuci članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
7. Uputstvo o dopuni Uputstva o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
8. Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 7. oktobra 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
9. Uputstvo o dopunama i izmjenama Uputstva o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini. ("Službeni glasnik BiH", broj: 29/18)
10. Uputstvo o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim Centralnoj izbornoj komisiji BiH i izbornim komisijama – "Sl. gl. BiH", br. 37/14
11. Uputstvo o načinu rada i izvještavanja izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.

Priručnici i praktikumi :

1. Praktikum za izbornu komisiju osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2018., www.izbori.ba
2. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini-Opći izbori 2018. godine, Sarajevo 2018., www.izbori.ba
3. Priručnik za posmatranje Općih izbora u BiH 2018., Sarajevo 2018., www.izbori.ba